Doğan Kardeş

Ekim 1960 ★ 125 Kuruş

SCANFAN

TİK-TAK AMCA

Odamın kapısının önünden şu merdivenleri kaldır. Çabuk!
ÜDÜR

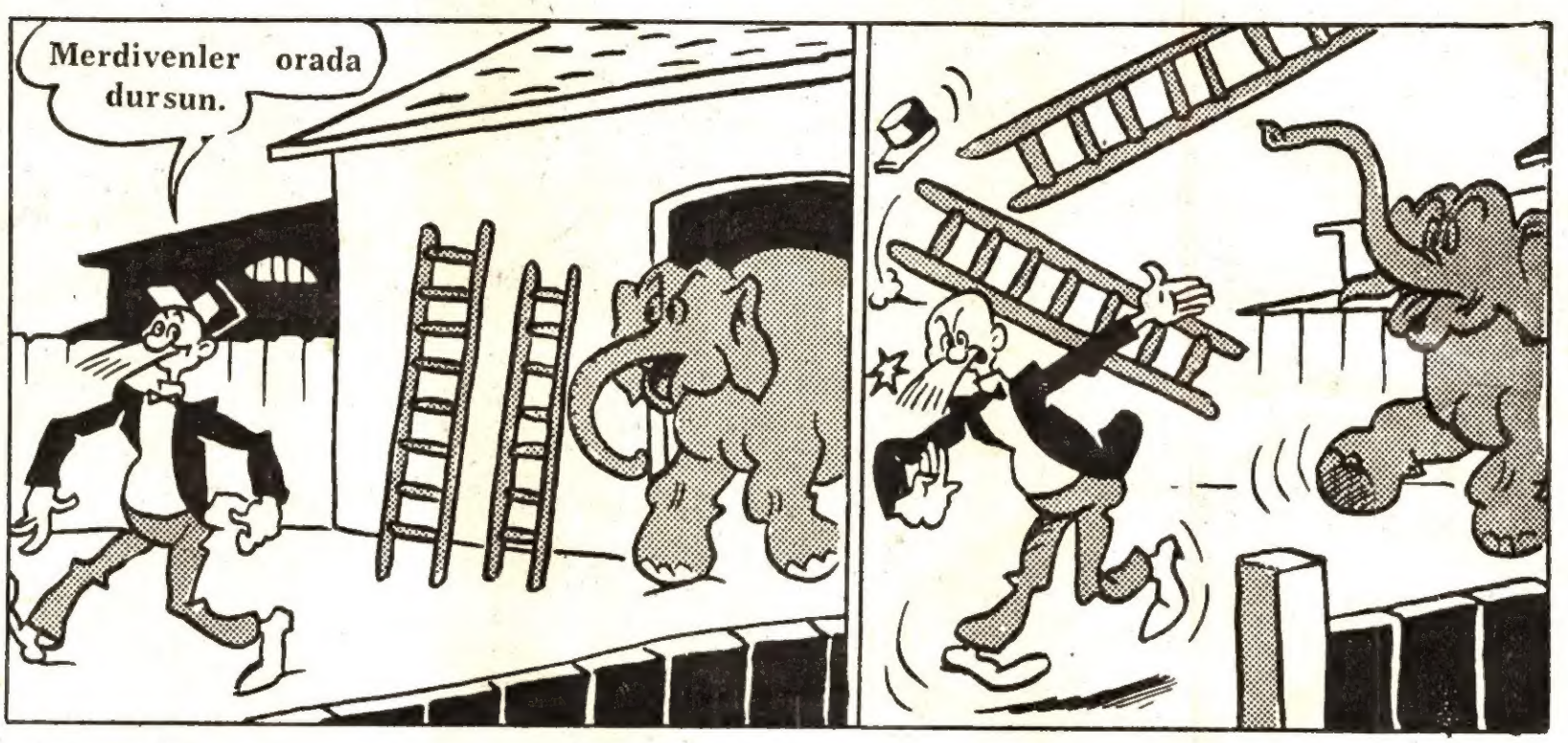
Merdivenler orada dursun.

Bunları koyacak yer buldum.
Hiç kızmadılar. Merdivenler yılanların hoşuna gitti.

SCANFAN

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

•

Sayı: 499 _ Ekim 1960

Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Yazı işlerini fiilen idare eden: Şükrü Enis Regü ✶ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 _ Beyoğlu ✶ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Doğan Kardeş Yayınları A. Ş.

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi
ve
kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden
biridir.

Cumhuriyet Bayramı

29 Ekimde Cumhuriyetimiz 38 yaşına basıyor.

Bu yılki Cumhuriyet bayramı şanlı ordumuzun yaptığı 27 Mayıs devrimi ile daha büyük bir mâna ve değer taşımaktadır.

Biz Türk çocukları her Cumhuriyet Bayramında vatanımızı kurtaran, Cumhuriyetimizi kuran aziz Atatürk'ümüzü sevgi ve saygı ile anarız. Çünkü hepimiz biliriz ki bugünkü bağımsız, hür ve aydınlığa koşan Türkiye o büyük adamın eseridir. 27 Mayıs devrimi, bu eseri hiçbir gerici kuvvetin yok edemiyeceğini dosta düşmana bir kere daha göstermiştir.

Atatürk, Cumhuriyeti bizlere emanet etti. Biz de bu kutsal emaneti korumak ve yaşatmak için O'nun istediği gibi vatanını seven, çalışkan ve aydın kafalı insanlar olacağız.

Cumhuriyet bayramımız bütün Türk milletine kutlu olsun.

✶

YENİ KİTAPLARIMIZ

Bu ay Doğan Kardeş Yayınları arasında iki güzel kitap çıktı. Biri, bir müddet önce tükenen *Fen ve Tabiat Ansiklopedisi*'dir. Bu ansiklopedi şimdi, maddeleri gözden geçirilmiş, eksikleri tamamlanmış olarak üçüncü defa yayınlanmıştır. Kitaba ayrıca Tifdruk tekniği ile basılmış birçok nefîs tablo ve yeni haritalar eklenmiştir.

Aradığınız her şeyi kolayca bulabileceğiniz bu ansiklopedi büyük, küçük herkes için bir bilgi hazinesidir. Ciltli, bol resimli 592 sayfa, 20 lira .

İkinci kitap, Masal babası Eflâtun Cem Güney'in yazdığı «*Gökten Üç Elma Düştü*» adlı masal kitabıdır. İyi kâğıda basılmış, renkli, resimli, ciltli olan bu kitapta Nar Tanesi, Kara Yılan, Kara Gülmez, Zümrütanka, Sabırtaşı adlı birbirinden güzel beş masal vardır. Fiyatı 10 lira.

Her iki kitap da (P. K. 1146 - İstanbul) adresinden istenebilir.

✶

YENİ SATIŞ MAĞAZAMIZ

Doğan Kardeş'in Beyoğlunda, Atlas Sineması bitişiğinde bir satış mağazası açılmıştır. Doğan Kardeş dergisini ve bütün yayınlarımızı burada bulabilirsiniz.

✶

YARIŞMALARIMIZ BİTTİ

Tatil yarışmalarımız Eylül sonunda bitti. Jüri heyetinin kararından sonra derece alan kardeşleri dergimizde ilân edeceğiz.

Yeni bir Devlet doğdu

KIBRIS CUMHURİYETİ

GEÇEN Ağustosun 16 ncı günü Kıbrıs adasının idare merkezi Lefkoşa şehrinde yapılan kısa bir törenle, ada üzerinde yeni bir devlet kurulmuş olduğu dünyaya ilân edildi. Böylece bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti doğmuş oldu ve o doğarken Kıbrısta 1878 den beri sürüp gelen İngiliz idaresi de sona erdi. Hükümet dairesine ve resmî binalara yeni devletin bayrağı çekildi.

İki gün sonra adanın Magosa limanında rıhtıma yanaşan Türk vapurundan 650 kişilik bir Türk piyade birliği, önde şanlı bayrağımızla, karaya çıkarak sokakları dolduran kadın, erkek her yaştan binlerce Türkün alkışları, coşkun sevinç gösterileri arasında ve yer yer çiçek sağnakları altında şehre girdi. Evleri, dükkânları, her tarafı süsleyen Türk bayrakları ile Magosa âdeta bir gelincik tarlasına dönmüştü. Kıbrıs Türkleri ne kadar sevinseler, ne kadar coşsalar yeri idi: çünkü 82 yıldır hasretini çektikleri Türk ordusundan bir parça şimdi Türk askerlerine has vekar ve mehabetle önlerinden geçiyordu. Aynı gün adanın başka bir yerinde Kıbrısa inen bir Yunan askerî birliği de Rum ahali tarafından karşılanmıştı. Daha sonra her iki birlik Lefkoşada Kıbrıs Cumhurbaşkanı ve Başkan Yardımcısı ile bakanlar ve başka büyükler önünde güzel bir geçit yürüyüşü yaptı ve selâmlandı.

Kıbrıs Akdenizin, Sicilya ve Sardenya'dan sonra, üçüncü büyük adasıdır. Büyüklüğü bizim Niğde vilâyeti kadardır, nüfusu yarım milyona yakın (480.000 +) olup bunun 120.000 kadarı Türk, artanı Rumdur. Nüfusun böyle dilce ve dince ayrı iki önemli kısma bölünmüş olması sebebinden yeni devletin anayasasında bazı özellikler vardır: meselâ cumhurbaşkanının Rum, başkan yardımcısının Türk olması bunlardan biridir; Millet Meclisi üyelerinin bir kısmı Türk olacağı gibi bakanlıklardan bazıları da Türklerin elinde bulunacaktır. Cumhurbaşkanı ve Başkan Yardımcısı ile Meclis üyeleri halk tarafından seçilir, fakat Rumları Rumlar, Türkleri de Türkler ayrı ayrı seçerler. Şehir ve belediye seçimlerinde de bu ayrılık göz önünde tutulur. Kıbrıs'ın ayrıca bir ordusu olacaktır. Bunda da Türk ve Rumlar ayrı birliklerde toplanacaktır.

Kıbrıs'ın Magusa limanından bir görünüş.

Devlet Başkanı Rumdur, Meclis üyeleri ile bakanları çokluğu gene Rumdur, fakat Türkleri ilgilendiren hiç bir karar Türk Başkan Yardımcısının bilgisi ve muvafakatı olmadıkça alınamaz ve icra edilemez. Ada Türklerinin hakları böylece sıkı bir teminata bağlanmış bulunmaktadır.

Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyetinin bayrağı beyaz zemin üzerine turuncu bir Kıbrıs haritasiyle bunun altında çaprazlama iki defne dalı resminden biçimlenmiştir.

Kıbrıs adasının Doğu Akdenizde ne önemli bir yer tuttuğunu anlamak için dünyanın o bölgesini gösteren bir haritaya kısaca göz atmak bile yeter. Ada, Anadolumuza 40 deniz mili (hızlıca bir vapurla iki saatlik yol) yakınlıktadır. Milletlerarası en önemli deniz geçidi olan Süveyş Kanalının da karşısındadır.

Kıbrısta en eski çağlardan beri bir çok milletler, zaman zaman, yerleşmiş, fakat bunların hiç biri uzun müddet hüküm sürememiştir. Nihayet Osmanlı Padişahı II. Selim tarafından XVI. asırda Venediklilerden zaptedilen ada tam 300 yıl devamlı surette Türk idaresi altında kalmıştır.

Kıbrısın pek eski çağlardan beri önemli olmasının bir büyük sebebi de zengin bakır madenleridir. Zaten Kıbrıs adı eski Yunanca **Küpros** dan gelir ki, o dilde «bakır» demektir. Bugün de bakır madenleri işletiliyor, ama eskiden olduğu kadar değil. Şimdi adanın en önemli madeni, dünyanın başka pek az yerinde çıkmakta olan **amyant**'tır. Beyaz lifler şeklinde olan bu madenden ateşe dayanan yanmaz dokumalar yapmak için faydalanılmaktadır. Çünkü amyant tutuşmaz ve yanmaz. Yerden çıkarılan bir çeşit toprak boyası da yalnız bu adada bulunan değerli bir maddedir.

Ada halkının başlıca işleri ziraat ve bağcılıktır. Buğday, arpa, yulaf ve pamuk ekilir. Zeytin ve **harup** denilen keçiboynuzu da adanın mahsulleri arasında sayılır. Bağlar iyi üzüm verir. Kıbrıs'ın şarapları meşhurdur.

Kıbrıs'ın eski Grek masallarında pek dikkate değer bir yeri vardır. Eski Greklerin güzellik tanrısı Afrodit, o masallara göre, Kıbrıs sularında Pafos şehri karşısında deniz dalgalarının köpüğünden doğmuştur. Lâtinlerin Venus adını verdikleri o tanrının bir adı da, bu sebepten, Küpris'dir ki, «Kıbrıslı Kız» demektir. Bu masal, o eski çağ insanlarının hayallerinde etraflarını çevreleyen yeşil ada ile mavi Akdenizin ve pırıl pırıl oynaşan köpüklü dalgaların vücuda getirdiği eşsiz güzel levhanın tesiri altında doğmuş olsa gerektir. **A. B.**

OKULA BAŞLIYORUM

Ben artık büyüdüm çocuklar
Bu yıl okula başlıyorum.
Size kalacak bütün oyunlar
Aranızda bulamıyacaksınız beni
Gelecek yaza kadar.

Ne güzel olacağım göreceksiniz
Giyince okul önlüğünü.
Çantam kitaplarla dolup taşacak,
Her sabah sınıfa gittiğim zaman
Benim de numaram okunacak.

Daha şimdiden aldırdım babama
Defteri, kalemi, silgiyi.
Okula bir başlayım da görün siz
Ağabeyimden daha iyi okuyacağım gazeteyi.

Şükrü Enis REGÜ

Kaplumbağa Yarışı

DURSUN, ayakları çamura gömülerek yürürken çok neşeliydi. Yolda karşısına ne çıkacağını bilmiyordu. Bunu bilseydi mutlaka neşesi kaçardı. Güneş parlıyordu, ama hava epeyce serindi. O gece çok yağmur yağmıştı. Çocuğun elinde büyükçe bir kutu vardı. Kutunun içinde bir kıpırtı seziliyordu. Çok geçmeden kutunun kapağı aralandı. Bir kaplumbağa kafası dışarıya doğru uzandı. Dursun hayvanı içeri itip kutunun kapağını kapatırken :

— Şimdi rahat dur, kuvvetini yarışa sakla, diye söylendi.

Bu kaplumbağa Dursun'un o zamana kadar gördüğü en hareketli kaplumbağa idi. Başını ve bacaklarını hiçbir zaman kabuğunun içine çekmezdi. Diğer kaplumbağalardan çok daha hızlı gidiyordu. Çocuk onu güçlükle kutuya sokabilmişti, ama yine de kutunun kapağını açıp kaçmaya çalışıyordu.

Dursun kaplumbağayı bir gün dere boyunda bulmuştu. Yakalayıp eve getirdikten sonra kaçmaması için bir yere kapamış, günlerce onu beslemişti. Kaplumbağayı ne yapacağını bilmiyordu. Bir gün çiftliklerinin bitişiğinde oturan iki komşu çocuğu ona iyi bir akıl verdiler. Kasabada bir panayır kuruluyordu. Burada alım satım işlerinden başka çeşitli eğlenceler, oyun ve yarışmalar yapılacaktı. Bir de tiyatro gelecekti. Dursun verilecek temsillerden birini görmeyi öyle çok istiyordu ki... Çocuklardan biri:

— Panayırın açıldığı sabah bir kaplumbağa yarışı yapılacak, demişti. Kimin kaplumbağası kazanırsa ona tiyatronun ilk temsili için davetiye vereceklermiş.

İşte Dursun, elindeki kaplumbağa ile bu yarışa katılmaya gidiyordu. Daha önce bayramda böyle bir kaplumbağa yarışı görmüştü. Yere büyük bir daire çiziyorlar, bunun ortasına bir leğen koyuyorlardı. Bundan sonra yarışa girecek kaplumbağalar bu leğenin içine konuyordu. Leğenden çıkıp yere çizilen daireyi ilk önce aşan kaplumbağa birinci geliyordu. Dursun kendi kaplumbağasının yarışı kazanacağından emindi. Kaplumbağalardan bazıları kabuklarının içine çekilip hiç kıpırdamazlar, bazıları da dışarı çıkmadan hep dairenin içinde dolaşırlardı.

— Merhaba oğlum.

Dursun, bu sesi duyunca birden bire başını kaldırıp baktı. Çok derin düşüncelere dalmış olduğu için karşısına çıkan adamı uzaktan görmemişti.

— Merhaba amca, diye cevap verdi.

Adamın arkasında bir otomobil vardı. İki tekerleği yolun kenarındaki çamurlara saplanmıştı. Adam :

— Bir dakika, diyerek onu durdurdu. Buralarda telefon var mı? Otomobilim çamura saplandı da...

— Bu yakınlarda telefon yok. Yalnız kasabada vardır.

— Çok yazık. Otomobili buradan çıkarmam lâzım. Belki bana yardım edecek birisini bulurum.

Dursun heyecanla :

— Babam bu işi yapar, dedi. Tabiî babam tek başına otomobili çekebilir demek istemiyorum. Bizim atlarımız çok kuvvetlidir.

Adamın bir şey söylemesine vakit kalmadan Dursun geri dönmüş, evinin yolunu tutmuştu. Olanları hemen babasına anlattı. Adam çabucak atları hazırlıyarak yola çıktı. Dursun da babasıyla beraber çamura saplanmış otomobilin olduğu yere doğru giderken kaplumbağa yarışı aklına geldi. Yolda o adamı görüp evine dönünce kasabaya gideceğini unutmuştu. Acaba çok mu geç kalmıştı? Yarışa yetişemiyecek miydi? Babasından ayrılarak kestirme bir yoldan kasabaya doğru hızlı hızlı yürümeye başladı. Panayıra geldiği zaman nefes nefese kalmıştı. Patlamış mısır, dondurma, limonata, gazoz,

balon satılan yerlere bile dönüp bakmadı. Kaplumbağa yarışının yapılacağı yeri ararken karşısına iki arkadaşı çıktı. Ellerinde birer bardak limonata vardı. Dursun :

— Kaplumbağa yarışı başladı mı, diye sordu.

Çocuklar gülerek :

— Çoktan bitti, dediler. Kazanan çocuğa tiyatro davetiyesi verdiler.

Dursun ağlamamak için kendini güç tutuyordu. Eğer kaplumbağası yarışa girseydi mutlaka kazanacağını biliyordu. Ama geç kalmış, yarışı kaçırmıştı. Artık temsili görmekten ümidini kesmişti. Çocuklardan biri :

— Gel Dursun, bir limonata iç, dedi.

Dursun :

— Param yok, diye mırıldandı.

— Biz sana alırız. Daha elimizde bir buçuk lira para var.

— Canım istemiyor, teşekkür ederim.

Kaplumbağa kutunun içinde kıpırdanıp duruyor, Dursun bunu duydukça daha çok üzülüyordu. Çocuklar :

— Gel panayırı gezelim, dediler.

Dursun panayırda bir an bile duramıyacak kadar üzüntülüydü.

— Ben şimdi eve döneceğim, dedi. Panayırı başka bir gün yine beraber gezeriz.

Dursun kasabadan çıktı. Üzgün üzgün evine dönüyordu. Eğer ilk defa kestirme yoldan gitmiş olsaydı, çamura saplanmış otomobili görmiyecek, böylece yolundan kalmıyacaktı. Ama olan olmuştu bir kere...

Çıplak ayakları yine çamurlara gömülerek yürürken karşıdan bir otomobil geldiğini görünce kenara çekildi. Ama otomobil yanından geçip gitmedi. Tam karşısında durdu. Tanıdık bir ses :

— Merhaba oğlum, dedi.

Dursun başını kaldırıp bakınca daha önce gördüğü adamı tanıdı.

— Merhaba amca, dedi.

— Ne var, ne yok? Pek neşesiz görünüyorsun.

— Bir şey yok.

— Senin canın sıkılmışa benziyor. Gel benimle, panayıra gidelim. Piyesi bir görsen gülmekten bayılırsın. Çabucak neşen yerine gelir.

— Ama ben tiyatroya gidemem.

— Seni ben götüreceğim oğlum. Babanın bana çok yardımı dokundu. O gelmeseydi otomobili bir türlü çamurdan çıkaramıyacaktım. Ama yaptığı yardımın karşılığında ona hiçbir şey kabul ettiremedim. Eğer seni yolda yahut panayırda görürsem tiyatroya sokacağımı söyledim. Ben o tiyatronun müdürüyüm. Davetimi kabul eder, beni kırmazsın, değil mi?

Dursun sevinç içinde otomobile bindi. Kucağındaki kaplumbağa da sanki ne olduğunu anlamak istermiş gibi kutunun kapağını açmaya çalışıyordu.

GÖKYÜZÜ NİÇİN MAVİDİR?

Gökyüzünün niçin mavi değil de beyaz, yeşil veya kırmızı olmadığını düşündünüz mü? Bunun sebebi şudur :

Güneşten gelen ışık, görünüşte renksizdir, ama bunun içinde kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lâcivert, mor olmak üzere yedi renk vardır. Atmosferdeki su buharı ile toz tanecikleri güneş ışığının içindeki mavi, lâcivert ve mor ışınları kırar ve bu ışınları bütün gökyüzüne dağıtır. Bu yüzden gökyüzü mavi görünür.

Basit bir deneyle siz de havadaki taneciklerin mavi ışınları nasıl kırdığını görebilirsiniz. Bunun için bir bardağa su koyun. İçine birkaç damla süt katın. Deneyde bu sütlü su hava yerine geçmektedir. Havanın içinde toz tanecikleri ve su buharı bulunduğu gibi burada da süt damlacıkları vardır. Odayı karartıp elinize bir elektrik feneri alın. Güneş yerine elektrik fenerinden çıkan ışıkları bardaktaki suya gönderin. Feneri bardaktan 5 cm uzaklıkta tutun. Suyun mavi olduğunu göreceksiniz. Bunun sebebi nedir?

Suyun içindeki süt damlacıkları elektrik fenerinden çıkan renksiz ışıktaki mavi ışınları kırmış ve suyun içinde dağıtmıştır. Atmosferde de tıpkı böyle olur ve gökyüzü mavi görünür.

Cin Ali

HERKESİ aldatmayı, ona buna oyun oynamayı çok seven Cin Ali adında alaycı bir genç vardı. Çok akıllıydı ama, aynı zamanda hilekârdı. Çalışmaktan hoşlanmaz, başkalarının sırtından geçinmeğe çalışırdı.

Şehir şehir dolaşır, gittiği her yerde başka bir iş tutardı. Doktor, öğretmen, memur, marangoz, tenekeci, kasap, fırıncı olmuş, daha başka aklınıza gelen bütün işlere girip çıkmıştı. Aslında bunların hiçbiri hakkında bilgisi yoktu. Bu yüzden eninde sonunda başı derde giriyor ve bulunduğu yerden kaçmak zorunda kalıyordu.

Bir gün hiç görmediği bir şehre geldi. Burası memleketin kültür merkeziydi. Okullarının şöhreti uzak diyarlara kadar yayılmıştı. Cin Ali işsiz güçsüz ve beş parasızdı. Her zamanki gibi yine çalışmadan karnını doyurmak istiyordu. Bir hayli düşünüp taşındıktan sonra bir okulun yolunu tuttu. Müdüre giderek hayvanlara konuşma ve okuma öğretmek için bir metod bulduğunu söyledi.

Müdür şaşırıp kalmıştı :

— Bir eşeğe de bunları öğretebilir misin, diye sordu.

— Gayet kolay. Yalnız uzun sürer o kadar. Beş yıl sabretmeniz lâzım. Eşekle bana yatıp kalkacak, çalışacak iyi bir yer bulun; istediğimiz yiyecekler hemen verilsin. Ondan sonra işe başlıyalım. Bu, okulunuz için büyük bir başarı olacak. Göreceksiniz şöhreti bütün dünyaya yayılacak. Umarım ki çok geçmeden sürü sürü eşekler buraya okumaya gelir.

Müdür, Cin Ali'nin okutacağı eşeği kendisinin seçmesini istedi. Delikanlı yaşlı mı yaşlı bir eşek buldu. Beş yıla kadar hayvan mutlaka ölür, kendisi de bu işten kurtulurdu.

Ertesi gün ciltli, kalın bir kitap alarak ahıra götürdü. Her sahifenin arasına bir parça saman sıkıştırdı. İlk sahifeyi açarak eşeğin önüne koydu. Eşek çabucak samanları yedikten sonra ağziyle diğer sahifeleri çevirdi ve oradaki samanları da yiyip bitirdi. Kurnaz adamın istediği olmuştu. Her gün aynı şeyi tekrarlıyor, eşek sahifeleri çevirmede gittikçe ustalaşıyordu.

Bir hafta sonra müdür, öğrenci eşeğin başarı derecesini öğrenmek istedi.

Cin Ali şöyle cevap verdi :

— Okumayı pek çabuk öğrendi. İnsan gibi konuşmayı pek beceremiyorsa da henüz bir haftalık ders gördüğünü unutmıyalım.

Aynı gün akşam üzeri müdür diğer öğretmenleri toplıyarak ahıra geldi. Eşeğin okuma öğrendiğini haber alan meraklı öğrenciler de kafilenin peşine takılmıştı.

Cin Ali kitabı eşeğin önüne koydu. Hayvanı o gün aç bırakmış, kitabın içine de saman doldurmamıştı. Sahifeleri acele acele çeviren eşek bir şey bulamayınca «A - İ, A - İ» diye bağırmaya başladı.

Çin Ali hiçbir fırsatı kaçırmıyacak kadar kurnazdı. Gururla :

— Gördünüz ya, dedi. A ve İ harflerini çok iyi öğrendi. Önce sesli harflerden işe başladık.

Müdür, Cin Ali'nin nasıl bir insan olduğunu anlamıştı. Kendisini böyle herkesin içinde küçük düşürmüş, aptal yerine koymuştu. Hemen o gün işine son verdi.

Böylece Cin Ali, o şehirden çıkarak en yakın kasabaya gitti. Orada bir fırında çalışmaya başladı. İlk zamanlarda işler yolundaydı, ama zamanla marifetlerini göstermeğe başladı.

Bir gün fırıncı gezmeğe gidecek, o yokken fırına Cin Ali bakacaktı. Fırıncı :

— Hamur hazır, dedi. Sana yalnız pişirmesi kalıyor.

— Hay hay. Ama ne pişireceğim?

Bu kadar aptalca bir soru bir an önce gitmek için acele eden fırıncıyı çileden çıkardı.

— Canın ne isterse. Tavuk pişirecek değilsin ya. Fırında ne pişer aptal adam, diye bağırdı.

Cin Ali fırıncıya çok kızmıştı. İçinden :

— Sen görürsün bakalım, fırında ne pişermiş, diye söylenerek hamurdan bir sürü tavuk yaptı.

Bunlar fırında kabarınca çok hoş bir şekil alıyor, ekmekten ziyade çöreğe benziyordu. O gün akşama kadar uğraşarak çeşit çeşit şekillerde çörekler pişirdi. Tavuklardan başka, tavşanlar, kediler, köpekler, maymunlar, arslanlar, kaplanlar, zürafalar, kuşlar yaptı.

Akşam üstü fırıncı geri döndüğü zaman neredeyse dükkânını tanıyamıyacaktı. Ortalık hayvanat bahçesine dönmüştü. Normal şekilli bir tane ekmek bile yoktu. Adamın aklı başından gitmişti. Öfkeyle çırağını yakasından tutup tartakladı :

— Defol buradan, diye bağırdı. Ziyan ettiğin hamurlara karşılık paranı da vermiyorum işte.

— Ya, öyle mi? Ben de bugün yaptığım şeyleri alır götürürüm.

Hayvan şeklindeki çörekleri büyük bir sepete doldurdu. Çarşının en kalabalık yerine doğru ilerledi. Ertesi günü bayramdı. Cicili bicili çörekleri gören herkes bayramda yemek için bunlardan satın almağa başladı. Hele çocukların ağzının suyu akıyordu. Cin Ali ekmeklerini pahalı pahalı satarak çok kâr etti.

Fırıncı olanları haber alınca onu kovduğuna pişman oldu. Hemen peşinden giderek tekrar yanında çalışmasını teklif etti ama, iş işten geçmişti. Cin Ali talihini başka bir yerde arayacaktı.

AKILLI BİR AMİRAL

Amiral Karavak o gölciikte yaşayan kurbağaların başkanıydı. Kurbağaları tehlikelerden korurdu. Bir gün bir yaban kazı sürüsü gölde su içip avlanmaya geldi. Kanatlarını çırparak gölde yıkanırlarken ikide bir başlarını suya daldırarak kurbağaları yakalamak istiyorlardı. Kurbağalar kazlardan nasıl kurtulacaklarını konuşmak için bir toplantı yaptılar. Genç kurbağalar:

— Kazlara savaş açalım, diyorlardı. Gölde yüzerlerken ayaklarını ısıralım, tüylerini yolalım, hep birden bağırarak onları korkutup kaçıralım.

Amiral Karavak bu fikri hiç beğenmedi. Genç kurbağalara kızarak:

— Öyle şey olmaz, dedi. Siz kazların karşısına çıktığınız anda hepinizi bir lokmada yutuverirler. Ben başka bir taktik biliyorum. Hepimiz gölün dibine ineceğiz. Yarına kadar kimse yerinden kıpırdamıyacak.

Genç kurbağalar bunu duyunca aralarında dedikodu yapmaya başladılar.

— Amiral Karavak çok korkakmış, diyorlardı... Harpten nasıl korktu! Onu amirallikten indirip yerine korkusuz bir başkan seçelim.

O gün vakit çok geç olmuştu. Amiral Karavak'ın emirlerini dinlemekten başka bir şey yapamazlardı. Böylece onlar da diğer kurbağalar gibi gölün dibine inip uykuya daldılar.

Ertesi sabah gün doğarken gölün başında hiçbir düşman kalmadı. Gökyüzünde çok yüksekte uçan yaban kazları beyaz benekler halinde görünüyorlardı. Kurbağalar sevinç içinde «düşman gitmiş» diyerek viyaklamaya başladılar. O zaman Amiral Karavak yüksek bir yere çıkıp:

— Gördünüz mü? dedi. Rahatça uyku uyurken büyük bir tehlikeden kurtulduk. Düşüncesizce yapılan kahramanlık felâket getirir. Aklını kullanan her zaman rahat eder.

Genç kurbağalar kendilerine başka bir amiral seçmekten vazgeçmişlerdi. Göğüsleri kabararak Karavak'ı dinliyorlardı.

GÖKTEN ÜÇ ELMA DÜŞTÜ

Masal babası Eflâtun Cem Güney'in en güzel masalları

DOĞAN KARDEŞ Yayınları arasında Çıktı.

Renkli, resimli, ciltli, 10 lira.

VELİNİN İNEĞİ

VELİ bir sabah babasına :

— Diğer inekleri çayıra gönderdin de niçin Sarıkız'ı ahırda bıraktın, diye sordu.

— Sarıkız'ın ayağı incinmiş. Üstünden sıkı sıkı sardım. Yakında iyi olacak. Şimdi çok yol yürümemesi lâzım.

Babası ahırdan çıkınca Veli büyük ineğin yanına yaklaştı.

— Geçmiş olsun Sarıkız, dedi. Burada yat, dinlen, ayağın çabuk iyi olsun.

İnek kuyruğunu sallayarak üzüntülü gözlerle çocuğa baktı.

Veli ahırdan çıkarak bahçeye gitti. Oradan birkaç marul çıkardı. Dış yapraklarını ayırarak ineğe getirdi.

Böylece Veli ile Sarıkız pek yakın dost olmuşlardı. Zaten babası bir inek almak istediği zaman diğer ineklerin içinden Sarıkız'ı o seçmişti. Babası çok iyi bir adamdı. Her zaman çocukların beğendiği hayvanları alırdı. Bazan tek başına aldığı inekleri, koyunları çocuklar beğenmezse gidip değiştirirdi. Böylece Sarıkız Veli'nin ineği olmuştu. Veli, ineğin ahıra kapatıldığı günlerde ona çok iyi baktı. İneğin üstünde bulduğu böcekleri öldürüyor, sinekleri kovuyordu. Bunları yaparken bazan ineğin sırtına çıkıp oturuyor, o da hiç ses çıkarmıyordu. Bazan da ineğe at gibi biniyor, «Deh, deh» diye bağırıyordu.

Birkaç gün sonra Sarıkız'ın ayağı iyileşince, diğer ineklerle beraber çayıra gitmeye başladı. Veli onun iyileştiğine seviniyor ama, «Ahırdan uzaklaşınca beni unutacak» diyordu.

Bir gün babası önemli bir iş için evden ayrılmıştı. Akşama doğru Veli annesine :

— Ben çayıra gidip bizim inekleri getireyim, dedi.

İnekler zaten çok uysal hayvanlardı. Veli gelmeseydi belki de kendi kendilerine ahırlarına döneceklerdi. Ama Veli tek başına o kadar ineği önüne katıp götürdüğü için pek seviniyor, gurur duyuyordu. Bir ineğin yanından koşarken ayağı bir şeye takıldı, yere yuvarlandı. Ayak bileği çok acıyordu. Dişlerini sıkıyor, ağlamamağa çalışıyordu, ama iri iri gözyaşları gözlerinde birikiyordu. Yerinden kalkmaya çalıştı. Acıyan ayağının üstüne basamıyordu. O sırada ineklerden biri yaklaştı. Veli başını kaldırıp baktı :

— Ah, Sarıkız sen mi geldin, dedi. Beni unutmadın mı? Beni sırtında eve götürür müsün?

Sarıkız sadece :

— Moooo, diye bağırarak yere yattı.

Veli yanındaki bir kütüğün üstüne basarak güçlükle ineğin sırtına bindi. İnek onu sarsmadan yerinden kalktı, yola düzüldü. Veli Sarıkız'a bindiği için o kadar sevinçliydi ki, yolda ayağının acısını bile unuttu. Eve gelince annesiyle babasına çabucak olanları anlattı :

— Sarıkız beni unutmamış, diyordu. O benim ineğim. En iyi arkadaşım. O, ayağını incittiği zaman ben ona baktım. Şimdi de o beni eve getirdi. Bu ineği alırken onun ne kadar iyi bir hayvan olduğunu anlamıştım.

Babası :

— Gerçekten bu ineği alırken aldanmamışız oğlum, dedi. Bundan sonra inek alırken her zaman seni de götüreceğim.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Karagözcüğün Yeni Öğretmeni

Karagözcük — Tatil ayları ne çabuk geçti babacığım?

Karagöz — Öyledir yavrum, severek yaşadığımız günler çabuk geçerler. Okul aylarını da severek yaşarsan onlar da çabuk geçerler. Nasıl okula ısındın mı?

Karagözcük — Isındım babacığım.

Karagöz — Yeni yeni arkadaşların var mı?

Karagözcük — Var babacığım.

Karagöz — Aman yavrum herkesle iyi geçinmeye çalış. Sana, «Aman ne huysuz, ne geçimsiz çocuk» demesinler. Daima hakkına razı olmaya alış. Başkalarının da hakkını yeme. Oyunda sakın mızıkçılık edeyim deme. Kimseyi kırma, o vakit herkes de seni sever.

Karagözcük — İçin rahat etsin babacığım, okulda en çok arkadaşı olan çocuk benim.

Karagöz — Oh oh... Aferin sana, buna çok sevindim. İyi insanların çok dostu olur. Hayatta en büyük servet dostluktur, yavrum. Yeni öğretmeniniz nasıl iyi mi?

Karagözcük — Çok iyi bir hanım babacığım. Yüzü hep gülüyor. Bizimle hep tatlı tatlı konuşuyor. Biz de onu o kadar seviyoruz ki, üzülecek, darılacak diye ödümüz kopuyor.

Karagöz — Demek aynı zamanda çok akıllı bir kadın. Kendisini sevdirmesini, saydırmasını bilen öğretmenler çok rahat ederler. Çocuklar bunların karşısında mum kesilirler.

Karagözcük — Bize yeni öğretmen çok şeyler öğretiyor. Meselâ, bize ilk derslerde, sokakta nasıl yürüneceğini öğretti, yollarda olan kazaların sebeplerini anlattı, sınıfımızda başından bir otomobil kazası geçmiş bir arkadaşımız var, onu konuşturdu. Zavallı bir dalgınlık yüzünden kamyonun altında kalmış bacağı kesilmiş.

Karagöz — Vah, vah zavallı... Dikkatsizlik yüzünden çok kurban veriyoruz.

Karagözcük — Öğretmenimiz bize söz isteyip sırayla konuşmasını da öğretti. Eskiden sınıfta hepimiz birden konuşurduk, birbirimizi anlayamazdık. Şimdi her gün aramızdan bir arkadaşı başkan seçiyoruz, bütün konuşmaları o düzenliyor. Her arkadaş en çok üç dakika konuşabilir. O sözünü bitirince, ondan sonra söz alan konuşmaya başlar. Böylelikle sınıfta ne gürültü oluyor, ne de kargaşalık. Herkes hem rahat rahat konuşabiliyor, hem de rahat rahat dinliyor.

Karagöz — Desene siz âdeta bir meclis kurmuşsunuz.

Karagözcük — Öğretmenimiz babacığım, konuşmamıza da çok dikkat ediyor. Her hecenin hakkını vererek konuşun diyor. Sonra tam cümleyle konuşmamızı istiyor. Hayatta iyi konuşmasını bilmeyen, düşüncesini iyi anlatamayan insan, ağzıyla kuş tutsa başarı kazanamaz, diyor.

Karagöz — Aman ne doğru!...

Karagözcük — Yazımıza da çok dikkat ediyor. El yazısı çirkin olan insanları herkes cahil sanır, diyor.

Karagöz — Bu da çok doğru.

Karagözcük — Öğretmenimiz temizliğe de çok meraklı. Dişlerimiz, ellerimiz, tırnaklarımız, kulaklarımız, saçlarımız, defterlerimiz, kitaplarımız, papuçlarımız, her şeyimiz, her şeyimiz temiz olsun istiyor...

Karagöz — Anlaşıldı, bu öğretmen sizi yalnız okutmayacak, aynı zamanda adam da edecek! Aferin ona...

BİLMECELER

- Her zaman baş aşağı giden şeyler nelerdir?
  Cevap: Ayakkabılardaki çiviler.
- Hangi yastığın üstüne oturulmaması gerekir?
  Cevap: İğne yastığının.
- Hangi soruya hiçbir zaman «evet» diye cevap veremezsiniz?
  Cevap: «Uyuyor musun?» sorusuna.
- Her zaman kapının içinden geçer, ama ne içeri girer, ne dışarı çıkar. Bu nedir?
  Cevap: Anahtar deliği.

Eve Gelen Bayram

DEDESİ pencerenin yanındaki bir sandalyede hareketsiz oturuyor, Yusuf da onun arkasında duruyordu. Dedesine bakarken gözlerinden bir gurur ve sevgi parıltısı geçiyordu. İhtiyar adam mavi gözlerini torununa çevirerek :

— Yarın Cumhuriyet bayramı değil mi, diye sordu. Otuz yedi yıldır diğer günleri unutsam bile bu mutlu bayramı aklımdan çıkarmam.

Dede ile torun aralarında fazla bir şey konuşmadıkları halde birbirlerinin aklından geçenleri çok iyi biliyorlardı. Cumhuriyet bayramı yaklaşıyordu, ama her ikisi de üzüntülüydü. O zamana kadar her yıl elele bayram yerine giderler, geçit resmini seyrederlerdi. Dede bayramlarda İstiklâl Madalyasını takmayı ihmal etmezdi. Yusuf ise İstiklâl Savaşında yararlık gösteren bir kahramanın torunu olmakla kıvanç duyardı. Ama bu yıl elele bayram yerine gidemiyeceklerdi. İhtiyar adamın bacakları tutmuyor, uzun zamandan beri sokağa çıkamıyordu. Evin içinde güçlükle hareket ediyor, çoğu zaman yerinden kıpırdamıyordu.

Dede kasabada bayram için yapılan hazırlıkları torununa sorup öğreniyordu. Yusuf, törenin yapılacağı meydanın bayraklarla donatıldığını anlattı. Dedesi :

— Geçit törenini görmeyi ben de çok isterdim, ne yazık ki, gidemiyeceğim, dedi. Sen git, gördüklerini iyice aklında tut. Dönüşte bana anlatırsın.

Yusuf :

— Ama dedeciğim, diye söze başladı. Yanımda siz olmadıktan sonra bayramın tadı çıkmaz ki, diyecekti. Dedesini üzmek istemediği için yutkunarak sustu. «Buna bir çare bulmalıyım. Bir şey yapmalıyım. Mutlaka bir şey yapmalıyım,» diye düşünüyordu. Aklına bir şey gelmişti, ama bunu başarabilecek miydi? Dedesine dönerek :

— Buldum, diye bağırdı. Otomobille gidersin!...

Dedesi hayretle :

— Otomobille mi, diye sordu. Nasıl olur? Ben burada nereden otomobil bulayım? Biliyorsun bizim kasabada taksi çalışmıyor. Daha büyük bir yerde otursaydık söylediğin şey olurdu.

Çocuk çok heyecanlıydı.

— Dede sen bayrama katılmalısın, töreni görmelisin, dedi. Bu senin hakkın. Vatan için az mı çarpışmış, yaralanmış, kan dökmüşsün. Bunu herkes biliyor. Bayrama sen gitmezsen kim gidecek. Ben ne yapacağım biliyor musun? Kaymakama gideceğim. Senin vaktiyle yaptığın kahramanlıkları ona anlatacağım. O da inşallah ricamı kırmaz, sana bir otomobil bulur.

Adam çocuğun sözünü bitirmesini bekledikten sonra:

— Sakın böyle bir şey yapmaya kalkma, dedi. Çok ayıp olur. Kaymakam beyin başka uğaraşacak işi mi yok? Töreni görmek istiyen her ihtiyara bir otomobil mi göndersin?

Yusuf dedesinin sözlerini sonuna kadar dinlemeden telâşla evden çıktı. Yolda hızlı hızlı yürüyor, etrafına bakmıyordu. Çok geçmeden kaymakamın odasına gelmişti. Yanında kimse olmadığını öğrenince, bütün cesaretini toplıyarak içeri girdi. Kaymakam, küçük çocukla-

rın bir iş adamı ciddiyetiyle odasına girmesine pek alışık değildi, ama Yusuf'u güler yüzle karşıladı. Çocuk ne için geldiğini açık bir şekilde anlattı. Adam biraz düşünceli görünüyordu :

— Deden gerçekten çok değerli bir insanmış, dedi. Törende bulunmasından hepimiz şeref duyardık, ama onun için bir otomobil bulabileceğimizi pek sanmıyorum. Sakın üzülme, yine de elimden geleni yapacağım. Dedene selâm ve saygılarımı sunarım.

Çocuk pek ümitli değildi. Kaymakama bir şey söylemiyordu, yalnız, «bana karşı kibar davrandı, ama otomobil göndereceğine dair söz vermedi. Dedeme selâm ve saygılarını sunacağına ricamızı yerine getirseydi,» diye düşünüyordu. İçinde bir acılık belirmişti. Bayram ona neşe yerine keder getiriyordu. Odadan çıkmak üzere kapıya doğru geri geri giderken kaymakamın şu sözlerini duydu :

— Belki bir çaresini buluruz. Bugün şehirden bir otomobil gelirse onu alıkoyarız. Olmazsa haber gönderip oradan bir taksi getirtiriz.

Yusuf heyecanından bir kelime daha dinliyecek halde değildi. Teşekkür ederek dışarı fırladı. Yollarda koşar gibi gidiyordu. Dedesine olanları anlatınca adamcağız hayretten neredeyse dilini yutacaktı.

— Seninle alay etmiş olmasın yavrum, dedi.

— Öyle şey olur mu dedeciğim? Kaymakam bey otomobil göndereceğine söz verdi. İstiklâl Savaşında gösterdiğiniz yararlıkları ona anlattım.

— Ben sana onları söyleme dememiş miydim?

Çocuk hiç sesini çıkarmadı. Dedesinin bu işten gizli bir zevk aldığını anlamıştı. İhtiyar adamın evde oturmaya başladığı günlerden beri ilk defa gözlerinde bir ümit ışığı belirmişti. Oturduğu yerde dikleşmiş, başını kaldırmış yüzü aydınlanmıştı. Yavaş yavaş :

— Teşekkür ederim yavrum, dedi. İyi kalpli çocuğum benim!...

Ertesi sabah tepelerden inen bir sis küçük evlerinin etrafını sarmıştı. Yusuf sisin çabucak dağılacağını ümit ediyordu. 29 Ekim güneşli, parlak bir gün olacaktı. Dedesi de o sabah erkenden kalkmış, tertemiz giyinmiş, madalyasını takmıştı. Asîl bir görünüşü vardı. Yusuf :

— Dedem otomobilin içine yakışacak, diye düşünüyordu.

İkide bir pencereye koşup otomobil geliyor mu, diye bakıyordu. Saatler gittikçe ilerliyordu. Otomobil görünürlerde yoktu. İhtiyar kahraman pencerenin önüne oturmuştu. İkisinin de sesi çıkmıyordu. Yarım saatten beri bir kelime bile konuşmamışlardı. Saat 10 u çaldı. Artık otomobilden ümit kesmişlerdi. Çünkü tören saat 10 da başlıyacaktı. Yusuf üzüntüsünden ağlıyacak gibiydi. Dedesini boşu boşuna ümitlendirmiş, onun hayal kırıklığına uğramasına sebep olmuştu. O sırada adam birden bire yerinden kalktı. Titreyen elleriyle pencereye tutundu. Yavaşça :

— Duyuyor musun Yusuf, diye sordu.

Yusuf hiçbir şey duymuyordu. Başını salladı. Dedesi :

— Kulağıma bir ses geldi, dedi.

Biraz sonra yeniden, «Duyuyor musun?» diye sordu. Çok uzaktan trampet ve borazan sesleri geliyordu. Dede ayakta dimdik duruyor, sesler gittikçe yaklaşıyordu. Çok geçmeden dede ile torun evlerinin bulunduğu sokağın başında heyecandan gözlerini kamaştıran bir şey gördüler. En önde bayraklar, onların arkasında borazanlı trampetli izciler geliyordu. Tam evin önüne gelince hepsi başlarını kaldırıp Yusufla dedesinin oturduğu pencereye baktılar ve selâm vererek yürümeye başladılar. Dede büyük bir komutan edasiyle öğrencileri, askerleri selâmlıyor, Yusuf da durmadan el çırpıyordu. Biraz sonra bir davul zurna havası duyuldu. Millî kıyafetlerini giymiş efeler evin önünde zeybek oynadılar.

Geçit töreni bitince dede sandalyesine oturdu. Torunu da iyice yanına sokuldu. Bir zaman hiçbir şey söylemeden gülerek birbirlerine baktılar. Biraz sonra dede :

— Görüyor musun oğlum, dedi. Meydana gitmemize lüzum kalmadı. Bizim için evimizin önünde bir geçit töreni yapıldı. Allahım, ne büyüksün!... Bana bu günleri de gösterdin.

Yusuf'un heyecandan dili tutulmuş gibiydi. Dedesinin boynuna sarıldı. Sevinç gözyaşları döküyordu.

S. Ö.

RESİM

Turnalar, kanat açın ışıklı kentlere
Her sabah sınıfımda bir resim gülümser
Umut verir bizlere, çocuklarım ant içer.
Haydi gidin turnalar, uçun gidin
Özgürlük türkümüzü Ankara'ya iletin.

M. Güner DEMİRAY

Pembe Sürahi

NESRİN, bu yıl üçüncü sınıfa gidiyor. Öğretmeni onu çok sever. Uslu, çalışkan, terbiyeli bir kızdır. Bir gün son derste öğretmen :

— Çocuklar, dedi, bugün dersten sonra öğretmenler kendi aralarında bir toplantı yapacaklar. Hademeye biraz bisküvit aldırdım. İçinizde bana limonata yapmaya kim yardım edecek?

Nesrin bunu duyunca hemen parmak kaldırdı. Öğretmeninin istediği her şeyi yapmaya bayılırdı. Öğretmen :

— Peki Nesrin, dedi. Gel, öğretmenler odasına gidelim.

Öğretmen, sınıfın idaresini mümessile bırakarak Nesrin'le beraber dışarı çıktı. Öğretmenler odasında bir masanın üstünde tabaklar, bardaklar, kâseler duruyordu. Öğretmen büyük bir tencereye şeker ve su koyarak Nesrin'e karıştırmasını söyledi. Kendisi de limonları sıkmaya başladı. Biraz sonra çocuğa yapacağı işleri tarif etti.

— Şu örtüyü masaya serip üstüne tabakları ve bardakları koyarsın. Limonatayı bardaklara doldur. Artanını da pembe sürahiye koy!...

Öğretmen böylece işleri Nesrin'e bırakarak sınıfa döndü. Kızcağız büyük bir dikkatle masayı hazırladı. Limonatanın artanını koymak için pembe sürahiyi aradı. Bir türlü bulamadı. Bütün dolapların içine baktı. Sonra, «belki yemek salonundadır» diye düşündü. Aceleyle oraya gitti. Hademelere sordu. Hiçbiri pembe sürahinin nerede olduğunu bilmiyordu. Acaba sürahiyi başöğretmenin odasına mı koymuşlardı? Kapıyı çalarak başöğretmenin odasına girdi. Başöğretmenin yanında bir misafiri vardı. Sözünü keserek Nesrin'e :

— Ne istiyorsun kızım, diye sordu.

— Efendim, bizim öğretmen pembe surahiye limonata koymamı söylemişti. Sürahiyi bir türlü bulamadım. Acaba burada mı diye sizi rahatsız ettim.

Sürahi orada da yoktu. Özür dileyerek dışarı çıktı. «Acaba nereye gitti?» diye düşünüp duruyordu. Birden aklına bir şey geldi. Okulda hastalanan çocukların bakıldığı küçük bir revir odası vardı. Sürahiyi oraya koymuş olabilirlerdi. Revirdeki hastabakıcı dalgın dalgın mektup yazıyordu. Nesrin içeri girince başını kaldırıp :

— Seni öğretmen mi gönderdi, diye sordu.

— Evet.

— Dilini çıkar bakayım.

Çocuk biraz şaşırmıştı, ama hastabakıcının sözünü dinlemezse dediğini zorla yaptıracağını bildiği için ağzını açtı.

— Boğazında bir şey yok. Neren ağrıyor?

— Bir yerim ağrımıyor.

— Hasta değil misin?

— Hayır.

— Öyleyse burada ne arıyorsun?

— Pembe sürahiyi. Siz gördünüz mü?

Hastabakıcı böyle bir şey görmediğini söyliyerek yeniden mektubunu yazmaya başladı.

Birinci sınıftaki öğrenciler bahçeye çıkmış, oyun oynuyorlardı. Öğretmenleri de

SAĞIR KADIN

Trende yaşlı bir kadının karşısına genç bir adam oturmuştu. Adam hiç durmadan ciklet çiğniyordu. Kadın bir zaman adama baktıktan sonra nezaketle:

— Benimle konuşmak istediğiniz için teşekkür ederim, dedi. Ama kulaklarım duymuyor, özür dilerim.

başlarında duruyordu. Nesrin, «acaba öğretmen sürahinin nerede olduğunu bilir mi?» diye düşünerek yanlarına yaklaştı. O sırada çocuklar «tavşan kaç» oyunu oynuyorlardı. Kaçan tavşan Nesrin'le çarpıştı. Az kalsın ikisi de yere yuvarlanacaklardı. Öğretmen :

— Burada ne arıyorsun, diye sordu.

Nesrin öğretmene pembe sürahiyi görüp görmediğini sordu. O gün öğretmen sürahiyi hiç görmemişti.

İkinci sınıftaki öğrenciler de öğretmenleriyle beraber bahçeye çıkmışlar, resim yapıyorlardı. Nesrin sürahinin nerede olduğunu belki o öğretmen görmüştür diye gidip ona da sordu. Ama o da görmemişti. On dakika sonra zil çalacaktı. Oysa ki, daha pembe sürahiyi bulamamıştı.

Dördüncü sınıfa girmeye çekiniyordu, ama sürahiyi mutlaka bulmalıydı. Epeyce sıkılarak öğretmenin yanına gitti. Öğrencilerden birkaçı sınıfın ortasında ront yapıyor, diğerleri de şarkı söylüyorlardı. O sınıfta da sürahiyi gören yoktu.

«Öğretmen, limonatanın artanını pembe sürahiye koy dedi, ama pembe sürahiyi nerede bulacağımı söylemedi» diye düşünüyordu. Onu da söyleseydi ne olurdu sanki!... Yoksa sürahi kırılmış mıydı? Okulun içinde sürahiyi aramadığı bir tek beşinci sınıf kalmıştı. Acaba onlar almış olamazlar mıydı? Ama beşinci sınıfa girmek için cesaret isterdi. Bir taraftan da öğretmeninin verdiği işi sonuna kadar yapmak istiyordu. Öğretmeni ona güvendiği için bu işi vermişti. Onun güvenini sarsmamalıydı. Bütün cesaretini toplıyarak kapıyı açtı. Gözlerine inanamıyordu. Öğretmenin masasını sınıfın ortasına çekmişler, üstüne de bir tabak meyva ile pembe sürahiyi koymuşlardı. Öğretmene sürahiyi almak istediğini söyledi. O da :

— Çocuklar sürahinin resmini yapıyorlardı, ama şimdi zil çalacak. Al, götür kızım, dedi.

O kadar zamandan beri aradığı sürahiyi en sonunda eline geçirmişti. Zil çalmadan limonatayı koymak için koşarak merdivenlerden inmeye başladı. Son basamağa gelince birden ayağı kaydı. Yüzükoyun yere yuvarlandı. Düştüğüne, bir tarafının acıdığına aldırmıyordu. Yerden kalkmadan ilk aklına gelen şey sürahi oldu. Sapını sıkı sıkı elinde tutuyordu. Telâşla başını kaldırdı. Çok şükür, sürahi kırılmamıştı. Ayağa kalkarken zil çaldı. Koşarak öğretmenler odasına girdi. Hemen limonatayı doldurdu. O sırada öğretmeni içeri girdi. Masanın üstüne bakarak :

— Aferin Nesrin, dedi. Her şey hazır olmuş. Zaten sana verdiğim her işi başaracağına eminim.

Nesrin, öğretmeninin kendisini bu şekilde övdüğünü duyunca çektiği sıkıntıları unuttu. Öğretmen ona bir bardak limonata ile birkaç bisküvit vererek :

— Haydi Nesrin, bunları hemen bitir, diğer öğretmenler gelmeden evine git, dedi.

Nesrin öğretmenler odasından çıkarken diğer öğretmenler de oraya geliyorlardı. Hepsi birer birer, «pembe sürahiyi buldun mu?» diye sordular.

Nesrin evine dönerken öğretmenler aralarında konuşuyorlar, onun ne kadar çalışkan ve becerikli bir kız olduğunu birbirlerine anlatıyorlardı.

•

BU SATIRLARI ANNE ve BABANIZA OKUTUN

En güzel, en mânalı okul hediyesi Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarıdır.

Doğan Sigorta, çocuklarını seven, onların istikbalini düşünen anne - babaların emirlerini bekler.

İZMİR Fuarının Lozan Kapısından içeri girerlerken tabiî hiçbirinin geçirecekleri maceralardan haberi yoktu. Nilüfer'le Nesrin o gün Fuara gelmeyi çok istemişlerdi. Çünkü Fuarı gezmekle hem yeni şeyler görüyor, bilgilerini arttırıyor, zevklerini değiştiriyor, hem de eğleniyorlardı. Zaten İzmir'de oturup da Fuarda gezip eğlenmek istemiyen çocuk yok gibidir. Fuara yaklaştıkları zaman Nilüfer kardeşine Fuar hakkında gazetelerden okuyup öğrendiği bazı şeyleri anlatıyordu.

— Fuar kaç yaşında biliyor musun, diye sordu.

Nesrin o anda bu sorunun cevabını bilmiyordu. Ama çok akıllı bir kız olduğu için :

— Fuarın kapısına gelelim, o zaman sana bu yıl Fuarın kaçıncı defa açıldığını söylerim, diye cevap verdi. Geçen yıl kapıdaki bayrakları sayarak kaç devletin katıldığını da öğrenmiştik, hatırlıyor musun?

Nilüfer bilgiç bilgiç :

— Ben sana şimdiden söyliyeyim, dedi. Bu yıl açılan 29 uncu İzmir Enternasyonal Fuarı. Yirmi beş yabancı devlet katılıyor. Şimdiye kadar pavyonların sayısı hiç bu kadar yükselmemiş. Fuara bu yıl ilk defa katılan devletler Japonya ile Kıbrıs Cumhuriyeti. Bakalım bugün hangi devletlerin pavyonlarını gezebileceğiz.

O sırada anneleri söze karıştı.

— Çocuklar pavyonları gezerken acele etmiyelim, dedi. Bir günde Fuar gezilmez. Birkaç kere daha geliriz.

Fuarın pavyonlarından başka yollarına, ışıklarına, havuzlarına bakmaya doyum olmaz. Gazinoları, tiyatrolarıyla İzmir halkının en çok gittiği bir yerdir. Luna Parkta yedisinden yetmişine kadar herkes eğlenir. Yalnız oya gibi işlenmiş çiçek tarhları, yemyeşil çimenleri, ağaçları bile insanı bu parka hayran bırakmaya yeter. Fıskıyeler, havuzlar, renkli ışıklar buraya ayrı bir güzellik verir. Fuarın ortasın-

TEKİRİN CEZASI

Tekir kedi bahçeye çıkıp böceklere eziyet etmekten çok hoşlanırdı. Bacakları kısa, gövdeleri büyük olan böcekleri arar bulur, bunları pençesiyle iterek sırt üstü yere yuvarlardı. Zavallı böcek bu hale düşünce ayaklarını havada sallar, boş yere çırpınır durur, ama bir türlü yerinden kalkamazdı. Onlar böyle canlariyle uğraşırken kedi de karşılarına geçip alay eder, onları iyice kızdırmak için söylemediğini bırakmazdı.

Bir gün bir ağustosböceğini bu şekilde sırt üstü yatırmıştı. Böcek onun alaylarına dayanamadı : Bütün kuvvetini toplıyarak:

— Bizim gibi zavallı, ufacık böceklerle uğraşmaya utanmıyor musun sen, diye bağırdı. İnşallah bir gün karşına azılı bir böcek çıkar da bütün bu yaptıklarına pişman olursun.

Kedi arsız arsız sırıtarak :

— Hah, hah, şuna da bakın, diye alay etti. Benim karşıma bir böcek çıkacakmış da yaptıklarıma pişman olacakmışım. Geleceği varsa, göreceği de var!...

Başka bir gün tekir kedi bahçede gezinirken ansızın burnunda bir sızı duydu. O zamana kadar hiç görmediği bir böcek burnunu yakalamıştı... Kuvvetli kıskacıyla öyle canını acıtıyordu ki... Bir taraftan da:

— İşte geldim, bana ne göstereceksin, çok merak ediyorum, diyerek alay ediyordu.

Kedi burnunu böceğin elinden güç halle kurtardı. Ağustosböceğinin sözleri bir anda aklına geldi. Bu cezayı hak etmişti. Hiç bir şey söylemeden burnunu oğuşturarak eve girdi. O günden sonra böceklere bir daha kötülük etmedi.

da küçük bir göl şeklinde yapılmış havuzda binbir ışık kaynaşır. Üstünde kayıklar, ördekler, kuğular yüzer.

Nilüfer'le Nesrin Fuara girince karşılarındaki manzarayı hayranlıkla gözden geçirdiler. Sonra Hindistan pavyonunu gezdiler. Lozan Kapısından girince sol tarafta karşılarına ilk defa bu devletin pavyonu çıkmıştı. Burada sergilenen bütün eşyalar bambaşka bir güzellik taşıyordu. Her birini dakikalarca seyretmeye doyamıyorlardı. Anneleri, «Çocuklar, bakın ne güzel kumaşlar,» diyerek sırmalı kumaşları, şalları, sarileri gösteriyordu. Nesrin :

— Sari ne demek, diye sordu.

Annesi :

— Hintli kadınlar elbiselerinin üstüne birer sari sararlar, diyerek duvarlardaki resimleri gösterip bunların nasıl kullanıldığını anlattı.

Hindistan pavyonundaki gümüş eşyalar, fildişi biblolar, tablolar, minyatürler, halılar bu milletin ne kadar ince zevkli olduğunu gösteriyordu. Fildişi oyma ve tahta üzerine fildişi ile kakma yapmak sanatı çok ilerlemişti.

Hindistan pavyonundan çıkınca sıra Amerika Birleşik Devletleri pavyonuna geldi. Burası hem çok büyük, hem de çok kalabalıktı. Gördükleri şeyler evvelkilerden çok farklıydı. Son yıllarda medeniyet alanında elde edilen başarılar, insanların bütün işlerini kolaylaştıran en modern makinalar yer almıştı. Babaları çocuklara pavyonun bu özelliğini belirtmek istiyordu.

— Bakın çocuklar, bugün dünyanın en ileri gitmiş memleketinde endüstriye verilen önemi görüyorsunuz, dedi. Bütün bu makinalaşmanın gayesi insanlara daha rahat, daha düzenli bir hayat yaşatmak içindir.

Gerçekten Amerika Birleşik Devletleri pavyonunda bu memleketin çok çeşitli sanayi kollarını tanıtmak gayesi güdülmüştü. Yollar, otomobil, uçak, gemi, petrol, kâğıt, ilâç sanayii, matbaacılık, yeni keşfedilen plâstik maddelerden yapılan çeşitli eşyalar, telefonun tarihçesini, nasıl işlediğini gösteren resim ve grafikler, televizyon hakkında görülecek pek çok şeyler vardı. Ayrıca pavyona bağlı büyük bir çadır içinde bir füze ile Philadelphia şehrinin ve limanlarının maketi gösterilmekteydi.

Amerika Birleşik Devletleri pavyonunu gezmek epeyce vakitlerini almıştı. Bundan sonra Almanya, İngiltere ve İtalya pavyonlarını da gezdiler. Bu pavyonlarda sanayi maddeleri ile çeşitli makinalar göze çarpıyordu.

Japonya pavyonunu gezerken Nilüfer'in aklına güzel bir şey geldi. Burada Japon kadınlarının kıyafetlerini gösteren bebekler vardı. Nesrin bu bebeklere bayılmıştı.

— Ah, ne olur, şunlardan birini bana verseler, diyordu.

Nilüfer biraz düşündükten sonra :

— Mademki bu kadar istiyorsun, evde kendi kendimize bir Japon bebeği yapmaya çalışalım, dedi. Anneciğim, siz ne dersiniz? Böyle güzel olmasa bile yine bir şeyler yapabiliriz, değil mi? Bebeklerin kıyafetine dikkat edelim. Onlara benzetmeye çalışırız.

Anneleri de bu fikri çok beğendi. Çocuklara yardım etmeye, güzel ipekli parçalar bulmaya söz verdi. Nesrin :

— Bir de Hintli bebek yapalım, dedi. Ben Hintli kadınların kıyafetlerine çok dikkat ettim. Sarilerini nasıl koyduklarını biliyorum.

Bu iki kardeş gerçekten çok marifetli kızlardır. Bir şeyi akıllarına koydular mı, onu mutlaka yaparlar. İlgi çekici millî kıyafetleri olan başka bebekler de yapmayı yahut kendi bebeklerine elbiseler giydirmeyi de düşündüler. Bu iş onları birkaç gün uğraştıracaktı, ama sonunda güzel bir bebek koleksiyonları olacaktı.

Sıra İran pavyonuna gelmişti. Babaları :

— Epeyce yorulmuşsunuzdur, diyordu. Bu pavyonu da gezdikten sonra bir gazinoya gidip yemek yiyelim. Merak etmeyin, yemekten sonra da Luna Parka gideriz. Diğer devletlerin pavyonlarını ve yerli sanayiimizin örneklerini gelecek sefere görüp aralarında bir karşılaştırma yapabiliriz.

İran pavyonunda büyük bir ustalıkla yapılmış sanat eserlerine geniş yer verilmişti. Halıları, minyatürleri, gümüş üzerine işlemeleri unutulmayacak şeylerdi. Bunlardan başka İran'da çıkan ürünler, insanı imrendirecek kadar güzel kuru yemişler, toprak altı zenginliklerinden örnekler, petrol bölgelerinin resimleri ve petrolle ilgili grafikler de gösteriliyordu.

İran pavyonundan çıkınca yavaş yavaş göle doğru ilerlediler. Bu kocaman havuzun ağaçların ve ışıkların arasında çok güzel bir görünüşü vardı. İki kardeş önde elele yürürken anneleriyle babaları da beş, on adım arkalarından geliyordu. Havuzun kenarında bir sandal

duruyordu. Bir anda iki kızın gözleri korkuyla açıldı. Fuarda, o kalabalık yerde böyle bir şey olabilir miydi? O çocuğu bir an içinde görmüşlerdi. Bir köylü çocuğuydu bu. Elinden tutan adamın da köylü olduğu kıyafetinden anlaşılıyordu. İkisi birlikte yürürlerken çocuk gölü görünce sevinerek koşmaya başlamış, tam sandala atlarken dengesini kaybedip suya düşmüştü. Suyun içinde çırpınıp duruyordu. Arkasından bir çocuk daha suya atladı. Bu Nilüfer'di. Onun gibi iyi kalpli, duygulu bir kız gözlerinin önünde bir çocuk göle düşer de onu kurtarmak için kendisini suya atmaz mıydı hiç? Deniz kenarında oturdukları için Nilüfer çok iyi yüzme bilirdi.

Nesrin ablasının suya atladığını görünce avazı çıktığı kadar, «İmdat! İmdat!» diye bağırmaya başladı. O sırada annesiyle babası ve daha birkaç kişi yardımlarına koştu. Köylü çocuğu ile Nilüfer'i sudan çıkarırlarken «Kamera stop» diye bir ses duyuldu. Bir adam telâşla :

— Eyvah, film ziyan oldu, diye bağırdı.

Köylü çocuğu ile babası dikkatle Nilüfer'i süzüyorlardı. Kızcağız bu olanlardan hiçbir şey anlamıyordu. Kendisine bir teşekkür bile etmemeleri gücüne gitmişti. Bir de o güzelim elbisesinin ıslanınca ne hale geldiğini görmeliydiniz. Üstünden başından sular sızarken :

— Çocuk az kalsın boğulacaktı, ama kimse aldırış etmiyor, diye söylendi.

O sırada yanına yaklaşan bir adam gülerek :

— Küçük hanım, o kadar merak edip bu sahneye karışmanız epeyce film ziyan etmemize sebep oldu, dedi.

Başka bir adam ona kızdı:

— Neler söylüyorsun sen? Ne kadar iyi kalpli bir kızmış görümüyor musun? Film ziyan olmadı, aksine çok güzel, canlı bir sahne çekildi. Yalnız kızcağızın heyecanlanmasına, üstünün başının böyle ıslanmasına çok üzüldüm.

Adam bundan sonra arkadaşlarını Nilüfer'in babasına tanıtarak orada film çektiklerini söyledi. Kendisi de filmin rejisörüydü.

— Bizim küçük aktörümüz aslında yüzme biliyor, diyordu. Ama filmde hayatında hiç deniz görmemiş bir köylü çocuğu rolünde. Babasıyla ilk defa İzmir'e geliyorlar. Her gördüğü şeye hayretle bakıyor. Başlarından türlü maceralar geçiyor. Gözünü budaktan sakınmayan yaman bir çocuk. Suya nasıl atladı gördünüz ya!...

Küçük aktör söze karıştı. Sevimli bir şekilde göz kırparak :

— Yüzme bilmeseydim tabiî korkmadan kendimi suya atamazdım, dedi. Benim yaptığım bir şey değil, ama bu kardeşin kahramanlığı övülmeye değer. Suyun içindeyken beni niçin kurtarmaya koştuğunu anlıyamamıştım. Onu da film çeviriyor sandım.

Rejisör güldüğünü göstermemek için kaşlarını çattı :

— Ben sana demin rolünü anlatırken kayıkçının elinden tutup seni sudan çıkaracağını söylememiş miydim? Ah yaramaz, yoksa sen benim sözlerimi dinlemeden rol yapmaya mı kalkıyorsun?

Nesrin filmi çok merak etmişti.

— Köylü çocuğunun başına neler geliyor, filmin sonunda ne oluyor, diye sordu.

Adam gülerek :

— Filmi seyrederken görürsün yavrum, dedi. Bu sahne çok güzel çekildi. Onun için kısaltmadan filme koyacağım. Sen de epeyce görünüyorsun. Bakalım filmde kendini seyretmek hoşuna gidecek mi? İsterseniz sizi birkaç sahneye daha alayım. Yarın Luna Parkta çalışacağız. Bizim çocukla beraber çarpışan otomobillerle dönme dolaba binersiniz.

Herkes ne olduğunu merak etmiş, etraflarına kalabalık toplanmıştı. Nilüfer'in annesiyle babası önce çocuklarına bir şey olacak diye endişe etmişlerdi, ama kızlarının yaptığı bu asîl hareketi filmde bir daha görmeye can attıkları gözlerindeki sevinç pırıltılarından belli oluyordu. Rejisör onun ıslak elbiseleriyle Fuarda daha fazla gezemiyeceğini düşünerek onları kendi otomobiline bindirdi. Evlerine götürdü. Ayrılırken ev adreslerini almayı ihmal etmedi.

— Filmin gala gecesi için davetiye göndermeyi unutmam, diyordu.

Semra ÖZİN

BİLİN BAKALIM

- **Bir mağara ile bir nehrin arasındaki benzerlik nedir?**

  Cevap: Her ikisinin de ağzı vardır, ama konuşamazlar.

- **En son yaptığınız konuşmada söylediklerinizi kelime kelime bir yerde yazılı mıdır?**

  Cevap: Sözlükte yazılıdır.

- **Bir yere çarpmadan yahut yere düşürmeden kırılan şey var mıdır?**

  Cevap: Kalp.

- **Her saniyede bir tane, her dakikada iki tane vardır, ama yüz bin yılda yoktur. Bu nedir?**

  Cevap: A harfi.

MEŞHUR OLAN KARDEŞLERİMİZİ

TANITIYORUZ

MISTIK

(Mustafa Eremektar)

Mıstık

Ben de her çocuk gibi resim yapmayı çok severdim. Birçokları gibi daha okula gitmeden resim yapmaya çalıştığımı hatırlıyorum.

Okula başladıktan sonra bu heves her gün biraz daha arttı. Sırıf dergilerini, çocuk gazetelerini okuduktan sonra, resimlerine tekrar tekrar bakardım. «DOĞAN KARDEŞ» yayınlanmaya başladığı zaman orta okulun birinci sınıfındaydım. O zaman on beş günde bir çıkan dergimizde Selma Emiroğlu'nun, rahmetli Cemal Nadir amcanın karikatürleri ve resimli romanları çıkardı. Bunlara imrenerek bakardım. Günün birinde, onlar gibi karikatürist olmayı çok istiyordum.

İlk karikatürlerimi, okulda sınıf arkadaşlarımızın çıkardığı küçük duvar gazetesine çizdim. Resim öğretmenimiz Hayriye Zincirkıran, yaptığım karikatürleri Doğan Kardeş'e götürmem için çok ısrar ediyordu, ama mahcup bir çocuk olduğum için onun bu isteğini kolay kolay yerine getiremedim. Nihayet 1947 yılının şubatında, bir gün, bütün cesaretimi toplayıp Doğan Kardeş'e gittim. Merdivenleri çıkarken dizlerim titriyordu. Uzun zaman kapının önünde durdum. İçeri girmekten korkuyordum. Karikatürlerimi beğenmiyeceklerini düşünüyordum zahir. Sonra bütün gücümü toplayıp içeri girdim. Beni çok iyi karşıladılar, yakınlık gösterdiler. O günden sonra bu kapıdan birçok defalar girdim, çıktım ve çeşitli karikatürler götürdüm. Bunların bir kısmı beğenildi, dergide yayınlandı.

O günden sonra birçok gazete ve dergilere karikatürler yaptım, hâlâ da yapıyorum. Ama gün geçtikçe şuna inanıyorum ki, iyinin ve güzelin sınırı yoktur. İyi bir sanatçı olmak ve kalıcı eserler yaratmak için çok, pek çok çalışmak gerektiğini anlıyorum.

★

Mıstık'ın 1947 de Doğan Kerdeş'te çıkan ilk karikatürü

Dalgın adam — Acaba hangimizin saati yanlış?

Çocuklar için yaptığı son karikatürlerinden biri

BİR SIFIRIN HİKÂYESİ

O gün bütün okul öğleden sonra resim sergisine gidecekti. Kızlar, sergiden geç dönüleceğini düşünerek yarınki dersleri teneffüslerde hazırladılar.

Semrin, geometri ödevini bitirince, «Bir pazar gezintisi» kompozisyonuna başlıyacaktı. Birdenbire, (VII B) den Jülide'nin ona yeni bir örgü göstermeyi vadettiğini hatırladı. «En güç ödevlerim bitti zaten. Kompozisyonu da sergiden dönünce evde yazarım...» diyerek Jülide'ye koştu.

Semrin, ondan bir sınıf büyük arkadaşiyle sınıf arkadaşlarına karşı övünüyordu âdeta. Bunun için sergiden çıkarken, aynı sokakta oturan Meral'e :

— Kardeşim, kusura bakma, seninle beraber dönemiyeceğim, Jülide'ye söz verdim; diyerek başka otobüse bindi.

Yolda kompozisyonu düşünürken, «Adam sen de, kısa bir şey yazıverirsin... Zaten öğretmen, bir sayfadan uzun olmasın, demişti,» diye kendi kendini teselliye çalışıyordu. Jülide'ye gelir gelmez eve telefon etti. Annesinin gezmeğe gittiğini öğrenince, eve dönmek için pek acele etmemeğe karar verdi. Yeni dergiler karıştırmakla, pikap dinlemekle vakit pek çabuk geçti. Jülide'nin babası bankadan gelince Semrin :

— Eyvah, saat altı buçuk!... Yedide yemek yiyeceğiz, diye telâşlandı, eve koştu.

Semrin'in yerine sofrayı hazırlayan annesi :

— Niye bu kadar geç kaldın Semrin, diye söylendi. Yoksa Jülide derslerine yardım mı ediyordu?

Semrin'in yalanı yoktu :

— Hayır anneciğim. Ağabeyisinin getirdiği yeni plâkları dinledik, dergilere baktık... Vakit öyle çabuk geçti ki... Zaten sergiden epey geç çıktık.

— Neyse. Yarınki ödevlerin tamamsa bu sefer öyle olsun. Hemen yemeğe oturalım : ablan telefon etti, eniştenle bu gece gelecekler.

Semrin yemeğini yer yemez odasına koştu, kompozisyonun müsveddesini hazırlamağa başladı. «Başladı» dedik ama, defterin boş sayfasında «Bir pazar gezintisi» başlığından başka yazılmış bir şey yoktu. Semrin okulda çalışmaktan, sergiyi gezmekten, arkadaşının evinde eğlenmekten hayli yorulmuştu. Bu sefer de aklı ablasının gelişine takıldı. Karı koca Avrupa'dan yeni geldiler; eniştesinin öyle tatlı bir seyahat anlatışı vardı ki, Semrin onu dinlemeğe doyamıyordu.

Semrin, kalem ucunu sinirli sinirli dişliyerek, evcek yaptıkları bir gezintiyi hatırlamağa çalıştı. Boşuna!... Sanki ömründe hiçbir gezintiye gitmemiş, bir yer görmemiş, ne yazacağını, nereden başlıyacağını bilemiyordu. «Onlar gelmeden bir başlasam, sonrası kolay... İş başlamakta!» diye çırpınıyordu. Birdenbire aklına bir şey geldi : belki eniştesinin anlattıklarından faydalanabilirdi?...

Beklediği misafirler geldi. Hem yalnız onlar değil, ablası Elçin'in, kocalariyle birlikte iki arkadaşı da geldi. Yazık ki, konuşma konuları meraklı olmakla beraber Semrin'in işine yaramadı. Elçin arkadaşlarına Paristen, İtalya'dan neler getirdiğini anlattı. Kocası, Marsilya'da içtikleri meşhur balık çorbasını tarif etti, Marsilyalılara ait neşeli, komik hikâyelerle herkesi güldürdü. «Pazar gezintisi» ni unutan Semrin de herkesle beraber gözleri yaşarana kadar güldü. Annesinin,

— Saat on bire geliyor, Semrin; yarın kalkamazsın, demesinden pek memnun olmadı, istemiye istemiye kalktı.

27 MAYIS'TAN SONRA

Görüyorum 27 Mayıs'tan sonra,
Edirne'de, Kars'ta
Nasıl dalgalanır bir bayrak.
Nasıl sevinir bir ulus
Aynı mutluluğu duyarak
Bir baştan bir başa.

Duyuyorum 27 Mayıs'tan sonra,
Radyolarda
Baştan başa sevinç, baştan başa sevgi.
Sövmesiz, kavgasız, yasaksız
Nasıl dile gelirmiş ulusumun yüreği
Harb Okulu marşında,

Çalışıyorum 27 Mayıs'tan sonra
Çalışıyoruz canla başla
Elele, kol kola, kafa kafaya vermiş
Güzel yarınlar için
Yüreklerden küskünlükler,
Düşmanlıklar silinmiş,
Amacımız yalansız, gerçek kalkınma.

Anlıyorum 27 Mayıs'tan sonra
Neler yitirmişiz on yılda
Neler kazanmışız bir gecede
Kurtulmuş karaya vurmaktan gemi
Şimdi bütün ulus nöbette
Dümeni vermiş namuslu kaptanlara.

Yaşıyorum 27 Mayıs'tan sonra
Yaşıyoruz bütün yurtta
Özgürlüğü kardeşçe paylaşarak
Mutluluk içinde, inanç içinde
Yaşıyoruz alnımız açık... Başımızda
Atatürk bayrak.

Ahmet ALTÜMSEK

★ ★

Odasında ilk gözüne ilişen şey, masadaki müsvedde defteri oldu. Masa lâmbasını yakarak kararlı bir halle eline kalemi aldı. «Geçen pazar babamla, annemle birlikte deniz kenarına gittik...» diye başladı.

Dışardan annesinin :

— Daha yatmadın mı Semrin? diye seslendiğini duydu.

Semrin'i masa başında çalışırken görünce, azarladı onu:

— Bu saatten sonra derse çalışılmaz kızım. Hamaratlığını yarına sakla... Gündüz neredeydin?

— Az bir şey kaldı, anneciğim!

— Olmaz. Hemen yat. Kompozisyon sağlam kafayla yazılır. Yarın erkence kalkar bitirirsin.

O akşam ses çıkarmadı. Zaten gözleri kapanıyordu. Evet, erkenden kalkıp yarım saat çalışsa bitirirdi.

Sabah kalktığında saat yediydi. İlk derse sekize çeyrek kala girerlerdi. Semrin bir yandan sütünü içiyor, bir yandan da okul çantasını hazırlıyordu. Kompozisyon defterini çantaya koymadan önce gece yazdıklarını karaladı, kararlı bir halle :

«Gezmeğe çıkacağımız anda babamın önemli bir işi çıktı. Annemin dişleri ağrımağa başladı. Gezmeğe gidemedik...» diye yazdı.

İki gün sonra Türkçe öğretmeni getirdiği ödevlerin numaralarını okurken, Semrin'in «Sıfır» aldığını haber verdi.

Nihal Y. TALUY

•

Doğan Kardeş'i seviyorsan ona abone ol, abone bul!

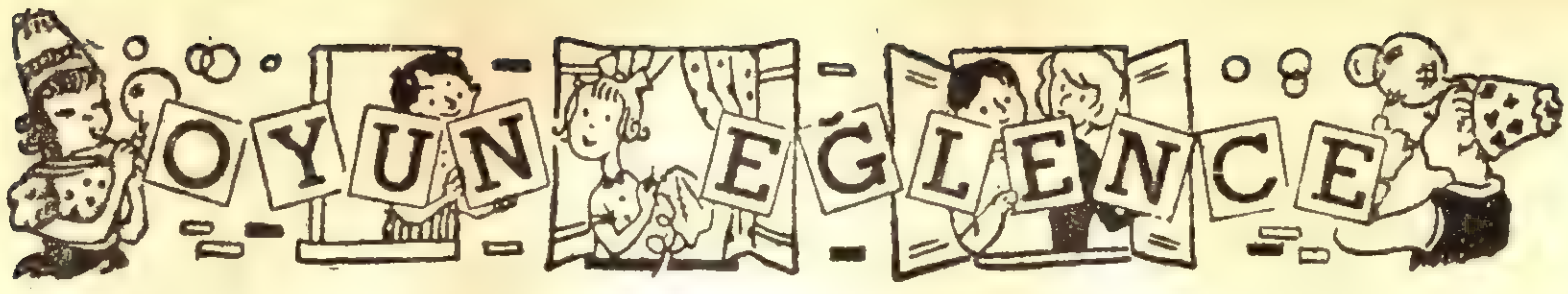

TENCERE TUTACAĞI

Tencere tutacağı mutfakta çok işe yarar. Siz de yapacağınız tencere tutacaklarını resimde gördüğünüz gibi kumaştan bir sepetin içine koyarak bir yere asın. Hem güzel durur, hem de kullanışlı olur.

Sepeti kareli yahut çiçekli bir kumaştan, tencere tutacaklarını da buna uygun renkte düz kumaştan yapın. Desenli kumaş 60 cm uzunluğunda, 20 cm genişliğinde olsun. Bunu tersinden enlemesine ikiye katlıyarak üstüne sabunla veya kurşun kalemle gördüğünüz sepet şeklini dikkatle çizin. Sapın ucunu tam kat yerine getirin. Bundan sonra çizdiğiniz yerlerden kumaşın iki katını birden kesin. Yalnız kat yerini kesmeyin. Aynı şekilde ve aynı büyüklükte bir de düz kumaştan parça kesin. Bunu keserken şekli kumaşa çizmeye lüzum yoktur. Desenli parçayı düz kumaşa iğneler, kenarlarından kolayca kesersiniz. Parçalar hazır olunca düz kumaşla desenli kumaşı üstüste koyarak kenarlarından teyelleyin. Bir perde halkası bulabilirseniz bunu parçanın içinden geçirip sapın ortasına takın. Sapı buradan katlayın. Sepetin ön ve arka kısımlarını üstüste getirerek kalın bir iplikle şekilde gördüğünüz gibi birleştirin. Bu dikişi yapmak çok kolaydır. Yalnız düzgün olmasına dikkat edin. Sepetin ağzını, sapın kenarlarını da aynı şekilde bastırın.

Tencere tutacaklarını yaparken düz kumaştan bir kenarı 15 cm olan kareler kesin. Bir tutacak için böyle iki parça kullanılır. İki parçayı üstüste koyarak tersinden makina çekin yahut makina dikişi ile dikin. Çevirmek için bir kenarını açık bırakın. Tutacağı yüzüne çevirdikten sonra içine biraz pamuk koyarak kalınlaştırın. Açık kenarını da iğneyle görünmeyecek şekilde dikin. Üstünden zıt renkte bir iplikle kare kare oyulgama dikişler yapın.

Tencere tutacaklarından birkaç tane yaparak bunları sepetin içine koyun ve sepeti halkasından mutfakta ocağın yanına asın.

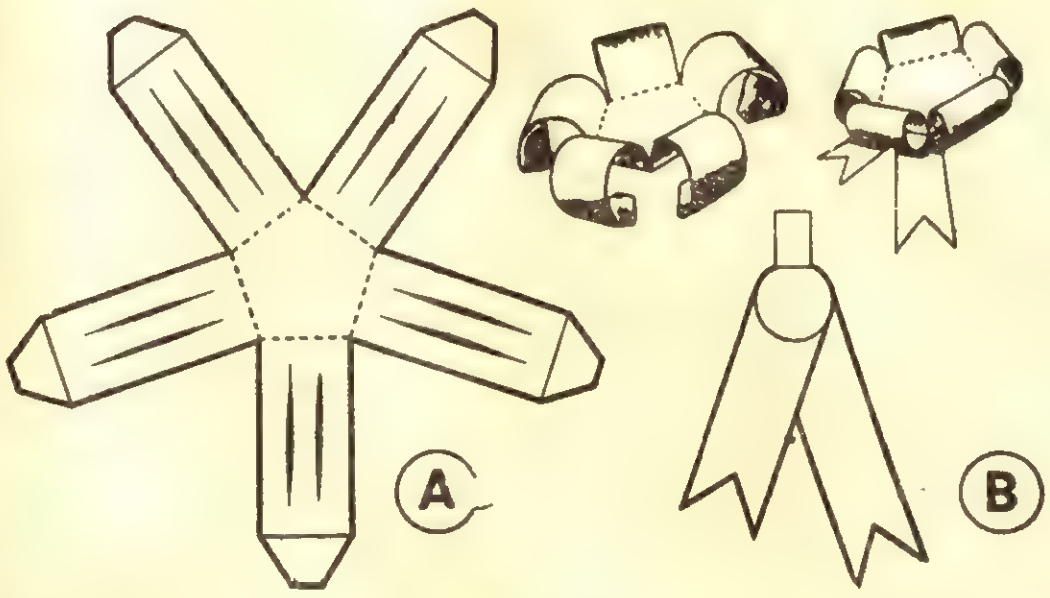

ROZET

Yapacağınız bu rozetleri oyunlarda birinci gelenlere takar yahut bir toplantıda içine uygun yazı ve resimler yaparak arkadaşlarınıza dağıtabilirsiniz. Bunun için Şekil A ve Şekil B yi ince kartoną çizerek kesin. A parçasını şekilde gösterildiği gibi kıvırın. Uçlarına zamk süreрek bunları yuvarlayıp yapıştırın. Alttaki kordelâ parçasını boyayıp yerine yapıştırın.

Doğum gününüzde arkadaşlarınıza parti verirseniz rozetleri önceden hazırlayın. Ortasına yaşınızı yazın, süslü harflerle markanızı yapın. Göreceksiniz bunları hâtıra olarak saklıyacak arkadaşlarınız bulunacaktır.

SİHİRLİ RAKAM KARTLARI

Elinizdeki dört sihirli kartın yardımıyla karşınızdakilerin aklından geçen rakamları bilir, onları hayretlere düşürürsünüz. Karşınızdaki kimse içinden 1 den 16 ya kadar bir rakam tutar, siz de bunun ne olduğunu kolayca söyleyebilirsiniz. Bunu yapmak için önce sihirli kartlarınızı hazırlayın, sonra da bunları nasıl kullanacağınızı öğrenin.

Kartları yapmak için bir renkli, bir de beyaz karton alın. Aşağıdaki şekilde yanyana iki uzun dikdörtgen görüyorsunuz. Bunları biraz daha büyüterek soldaki şekli renkli kartona, sağdaki şekli beyaz kartona çizin. Yalnız burada kare ve dikdörtgen ölçülerinin hep aynı olmasına ve şekillerin çok düzgün çizilmesine dikkat edin. Çizgilerin çizilmesi, rakamların yazılması bittikten sonra «kes» yazılı yerlere de bu yazıları yazın. Her şey tamam olunca elinize bir makas alarak iki büyük dikdörtgeni en kenardaki noktalı çizgilerden kesin. «Üst» yazılı yerleri karşılıklı, «Alt» yazılı yerleri de karşılıklı getirerek bunları arka arkaya iyice yapıştırın. Kuruyunca enlemesine noktalı çizgilerden keserek büyük kartı dört parçaya ayırın. İçinde «Kes» yazılı dörtgen ve kareleri ince uçlu bir makasla oyarak çıkarın. Artık kartlarınız hazır olmuştur.

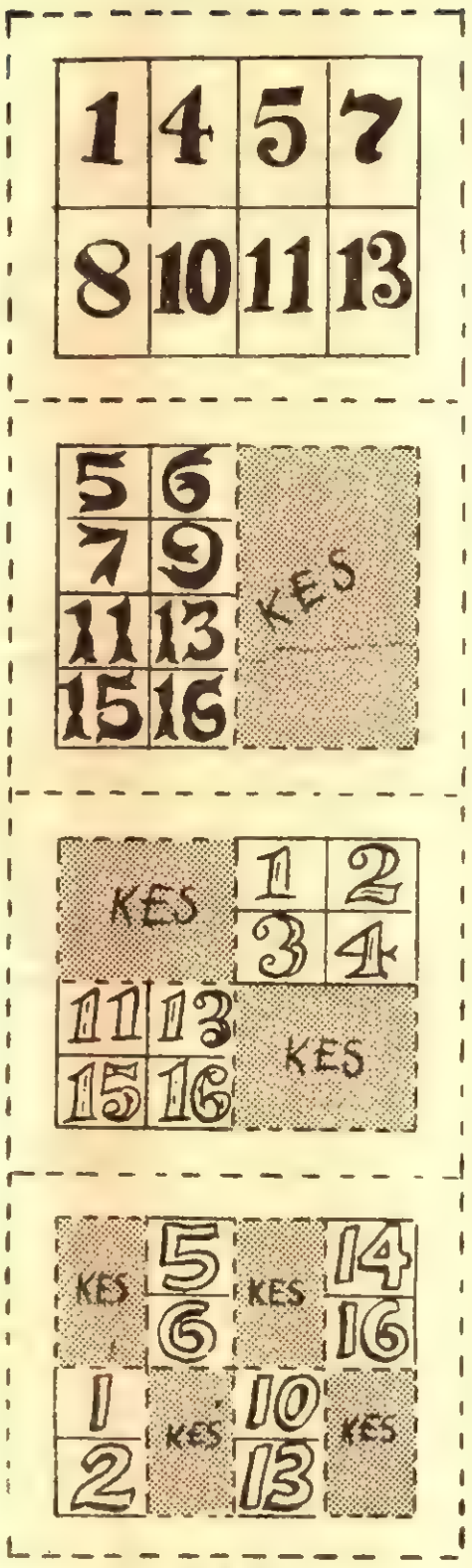

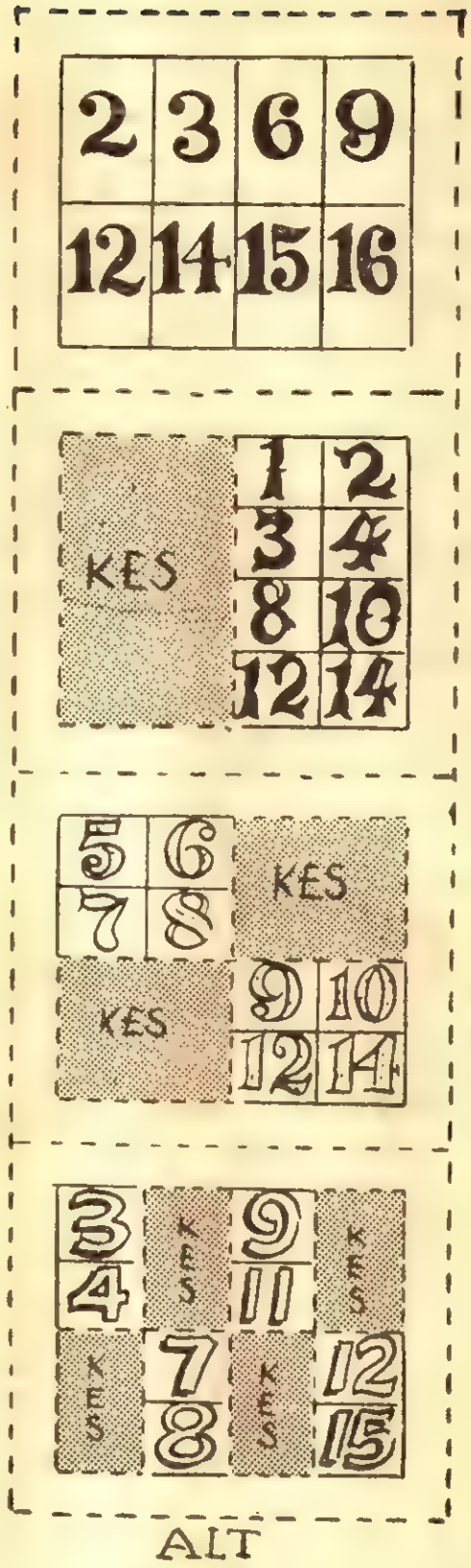

Kartların kullanılışı :

Elinizdeki dört kartın yalnız bir tanesinin üstünde oyulmuş yer yoktur. Bu kartı en üste koyarak bunları marifetinizi göstereceğiniz kimseye verin. En üstteki kartın her iki tarafına da bakarak buradan bir rakam beğensin ve tuttuğu rakam üst tarafa gelmek üzere o kartları yeniden size versin. Ondan sonra elindeki diğer kartlara da bakarak tuttuğu rakamı arasın. Sonra o rakamı üst tarafa gelecek şekilde kartları çevirerek size versin. Siz de kartları çevirmeden içi oyulmamış kartı en alta koyun, diğerlerini onun üstüne koyun. Böylece dört kartı elinizde üst üste tutunca oyuklardan en alttaki kartın yalnız bir rakamı görünecektir, bu arkadaşınızın tuttuğu rakamdır.

Bu rakama, arkadaşınıza belli etmeden bir göz atarak kartları cebinize koyun. Ondan sonra aklından geçenleri okumaya çalışıyormuş gibi dikkatle arkadaşınızın gözlerine bakın. Eğer tarif ettiğimiz şekilde kartları çevirmeden elinize alabilirseniz arkadaşınızın tuttuğu rakamı söylerken hiç yanılmazsınız.

★

KUMBARANIZ VAR MI?

Her kardeşin bir kumbarası olmalı!... Yapı ve Kredi Bankasından alacağınız kumbaralı bir ikramiyeli Aile Cüzdanında hem para biriktirir, hem de bankanın zengin ikramiye çekilişlerinde talihinizi denersiniz. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve çeşitli para ikramiyeleri çıkmıştır.

Kağnı Seslerinden Zafer Marşlarına

38 yıl önce kurduğumuz Cumhuriyet, çetin savaşlardan sonra kazandığımız zaferlerin meyvasıydı. Kurtuluş savaşlarımızla, kuvvet karşısında Türklüğün sevinç ve övünç verici inanış ve cesaret destanlarını yaşadık, bütün dünyaya yenilmezliğimizi isbat ettik.

Şairin dediği gibi, bu vatan tekin değildir, elbette bizim balacaktır :

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır...

Kurtuluş savaşlarımızda çoluk çocuk, genç, ihtiyar; sağlam, sakat huduttan hududa nasıl koştuğumuzu tarihler ve yazarlar anlata anlata bitiremezler. İşte size bir, iki örnek :

Cumhuriyetin ilk Millî Eğitim Bakanlarından Mustafa Necati, savaş hâtıralarını anlatan «Alçak Gönüllü Kahraman» adlı yazısında diyor ki :

«Bir yaz günü... Türk milletinin Sakarya kıyılarından heyecan içinde zafer müjdesi beklediği günlerden biri... Öğle güneşinin bunaltıcı sıcaklığı içinde cepheye doğru ağır ağır ilerliyen kağnılı kafilelerden biriyle karşılaştım. Selâm verip geçecektim; fakat birden gözlerim dört sandık yüklü hayvanla kafileye karışmış bir gencin üzerinde durdu. Bu, gürbüz, geniş omuzlu, yağız yüzlü gencin bir ayağı tahtadandı. Bu, bir gaziydi. Kendisiyle görüşmeye başladım. Ayağından birini Çanakkale'de bir hücum esnasında bir mermi alıp götürmüş. Hastanede tedavi edildikten sonra köyüne dönmüş, tarlasında çalışmağa başlamış. Sonra millet harbi başlayınca tek bacağı ile arkadaşlarının arasına karışamadığına yanmış. Hiç olmazsa cephane taşıyarak hizmet etmek için şehre inmiş, tek hayvanına dört sandık yüklemiş ve işte dört günden beri de yol yürüyorlarmış. Cephede bulunamadığına, arkadaşları ile omuz omuza savaşamadığına üzüldüğü halinden pek belliydi. Saf ve ağırbaşlı bir tavırla :

— Bey!... diyordu, saka-

Bunları Biliyor muydunuz?

■ **Yavru çekirge ilk defa yumurtadan çıktığı zaman kendi boyunun 15-20 katı uzunlukta sıçrayabilir.**

■ **Bugün bir yere girince şapka çıkarmak âdet olmuştur. Bu âdet çok eski zamanlardan gelmektedir. Eskiden şövalyeler dostlarının evine girince başlarına bir şey geleceğinden şüphelenmediklerini ve iyi niyetlerini göstermek için başlarındaki miğferleri çıkarırlarmış.**

tım; savaşa gidemedim. Kendim olmazsa, götürdüğüm gülleler bari düşmandan intikamımı alsın!...

Onu incitmiyecek kelimeler seçmiye dikkat ederek bu yorucu işi başka bir kardeşin yapmasını teklif ettim. Birdenbire başını kaldırdı. Gözlerime dikilen gözleri kıvılcımlandı ve :

— Düşman denize dökülene kadar!... Benim andım budur bey!... dedi.

★

Bir başka örnek daha :

Genç Türk erkekleri Sakarya cephelerinde savaşırlarken ihtiyar erkekler, kadınlar ve çocuklar da savaşçılarımıza Sakarya boylarında kağnılarla mermi, gülle, yiyecek taşıyorlardı.

Yine bu cephe gerisi kahramanlarından bir kol, bir kağnının etrafında toplanmışlar, bazıları yalın ayak, perişan bir kılıkla cepheye doğru ilerliyorlardı. Kağnının taşıyamadığı yüklerin bir kısmını sırtlarına yüklemişler, şikâyetsiz, korkusuz yola devam ediyorlardı. Bir ara uzaktan tozu dumana katarak gelen bir atlı göründü. Cepheden gelen bir haberciydi bu... Atlı, kağnıya ve etrafındakilere yaklaşınca birdenbire durdu. Kaybedecek vakti yoktu, ama önemli bir şey dikkatini çekmişti. Zira ortalarına aldıkları kağnıyı âdeta kucaklarcasına onun etrafında toplanmış bulunan ihtiyarlar, kadınlar ve çocukların arasında bir de genç adam vardı. Hem, herkes yürürken o, kağnıya oturmuştu.

Atlı, bir müddet hiçbir şey söylemeden bu manzarayı seyrettikten sonra birdenbire silkinir gibi oldu ve:

— Merhaba ağalar, merhaba nineler!... dedi. Gözünün ucuyla süzmekte olduğu kelikanlıya da alaylı alaylı :

— Sana da merhaba aslanım, dedi.

Kağnıdaki genç, ağır ağır başını salladı, sonra yavaşça :

— Bey, dedi, ne dersin sen!... Eşim, akranım düşman karşısında kurşun atarken benim burada bulunuşumu ayıplama!... Keyfimden cepheden geri kalmadım...

Delikanlı kağnının içinde bir parça doğruldu. Yüzü sarardı, gözleri yaşardı :

— Ben, diye ilâve etti, bunları, Çanakkale Savaşında memlekete verdim.

Atlı, kağnıdaki gencin belden aşağısına dikkat ettiği zaman gördü ki, iki ayağı da yoktur. Bu defa, onun gözleri sulandı; saygıyla eğildi :

— Beni bağışla yiğitim, dedi ve dört nala oradan uzaklaştı...

Enver Naci GÖKŞEN

MUSTAFA KEMALİN KAĞNISI

. . . . . .

Mustafa Kemal'in kağnısı derdi, kağnısına,
Mermi taşırdı öteye, dağ taş aşardı.
Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik,
Nam salmıştı asker içinde,
Bu kez yine herkesten evvel almıştı yükünü,
Doğrulmuştu yola, önceden önceden.

Öküzleriyle kardeş gibiydi Elif,
Yemezdi, içmezdi, yemeden içmeden onlar,
Kocabaş, çok ihtiyardı, çok zayıftı,
Mahzundu bütün bütün Sarıkız, yanı sıra,
Gecenin ulu ağırlığına karşı,
Hafiftiler, inceden inceden.

Durdu birdenbire Kocabaş, ova bayır durdu,
Nazar mı değdi göklerden, ne ?
Dah etti, yok. Dahha dedi, gitmez,
Tâ gerilerden başka kağnılar gacır gucur yetişti geçti
Nasıl durur Mustafa Kemal'in kağnısı,
Kahroldu Elifçik, düşünceden düşünceden.

Aman Kocabaş, ayağını öpeyim Kocabaş.
Sür beni, öldür beni, koma yollarda beni.
Geçer, götürür ana, çocuk mermisini askerciğin,
Koma yollarda beni, kulun köpeğin olayım.
Bak hele üzerimden ses sada uzaklaşır,
Düşerim gerilere, iyceden iyceden.

Kocabaş yığıldı çamura,
Büyüdü gözleri büyüdü, yürek kadar.
Örtüldü gözleri örtüldü hep.
Kalır mı Mustafa Kemal'in kağnısı, bacım.
Kocabaşın yerine koştu kendini Elifcik.
Yürüdü düşman üstüne, yüceden yüceden.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

BİR HARİKA ÇOCUK
FRANZ LISZT

Dursun keman derslerine gidiyor. Çok çalışacak, büyük bir musiki üstadı olacakmış.

Boş emek! Bu kadar zayıf vücutla imkânı yok, başaramaz

Halbuki pek zayıf yapılı, hattâ hastalıklı büyük musiki üstadları vardı. Bunlardan biri ünlü Macar bestecisi Franz Liszt'dir. 1816 da doğmuş, çok zayıf ve hastalıklı olduğu halde 75 yıl yaşamış, değerli eserler vücuda getirmiştir.

Franz Liszt'in, altı yaşında, bir musiki parçasını okuyuşuna, musikici olan babası hayran kalmıştı.

Aferin sana! Dün bu parçayı kusursuz çaldın. Hem de ezbere okuyuşuna hayran oldum. Bravo Franz!

Ah, babacığım ben de musikici, hem şu adam gibi büyük musikici olmak istiyorum.

Hem de Beethoven gibi mi? Peki, ben de sana piyano öğreteceğim

Küçük Franz piyano derslerine öylesine kendini verdi ki, yoruldu, hasta düştü.

Eyvah! Gene bayılmış. Franz artık bu dersleri bırakmalı. Çok yazık! Ne kadar da kabiliyetli idi...

Fakat Franz iyileşti, kuvvetlendi. Derslerine devam etti. Dokuz yaşında verdiği ilk konserinde harika çocuk Macar büyüklerini coşturdu.

Bu çocukta dehâ var!

Ne yazık! Babası fakir!

Aramızda para toplıyalım!

Viyanaya gitmeli, bilgisini yükseltmeli bu çocuk!

BRAVO!

Bu pek cömertçe yardımlarla çocuk Viyanada ünlü hocalardan ders aldı.

Oğlum böyle devam edersen ilerde hepimizin hocası olursun.

Liszt, on iki yaşında Viyana'da büyük bir konser verdi : 4000 seçme insan karşısında büyük bir başarıya erdi. Tam bir zaferdi bu. Konser bitince...

Şuraya bak! Sahneye biri çıkıyor! Bu da kim?

Ay, tanımadın mı? Büyük Beethoven!

Ta kendisi!

Aferin, oğlum! Sen pek büyük bir sanatçısın!

Aman üstad!

Franz, babası ile Paris'e gitti. Orada da büyük takdirler kazandı. Kıral soyundan bir prens bir akşam onu dinlemişti...

Sizi tebrik ederim... Konservatuarda da bir kaç konser verseniz ne iyi olur!

Pek isterdim ama, imkânı yok, efendim. Orası yabancılara kapalı. Ben Macarım.

Ne? Nasıl iş bu böyle? O halde ben size Operayı verdireyim

Emredersınız efendım

Liszt, Operada eşi görülmemiş bir başarıya erdi.

Londra'da da çok alkışlandı. Kıral ailesi için verdiği konser pek parlaktı.

Dinlediğim konserlerin en güzeli, fevkalâde! Siz bir dâhisiniz.

Pek lûtufkârsınız efendim.

Fakat Liszt mesut değildi. Sık sık hasta oluyordu

Baba benim yaptıklarım hep başkalarını eğlendirmekten ibaret. Ben daha başka, daha yüksek başarılara ermek istiyorum.

Fakat bir yanda baba Liszt de hasta olmuştu.

Beni yapayalnız bırakmayın, babacığım.

Ne çare, oğlum ben öleceğim. Ama sen zekisin, iyi yüreklisin. Kendini kurtarabilirsin.

Zavallı baban bize pek az para bıraktı, Franz.

Korkma, anneciğim... Yarından itibaren piyano dersleri vereceğim.

Fakat Franz gönlünü başka bir emele kaptırdı : Papaz olmak istiyordu.

Ben dünyadan bezdim artık, pederim

Sen dine kendi mesleğinle daha iyi hizmet edebilirsin. Tanrının verdiği büyük kabiliyeti tepip nankör olma!

Liszt, bu öğüde boyun eğdi. Avrupa'da gezilere çıktı. Gittiği şehirlerde konserler veriyordu.

Avusturya.

Cömertliğinin sınırı yoktu. Memleketinde su baskınlarının birçok felâketlere sebep olduğunu duyunca hemen Viyana'ya döndü, felâkete uğrayanlara yardım için üstüste konserler verdi.

Üstad, çok yoruldunuz ama, bakın ne büyük hâsılat yaptık.

Bu paraların hepsini sel felâketine uğrayanlara gönderiniz.

Liszt 24 yaşında parlak bir zafer daha kazandı. Hem de güzel bir öç aldı : Birkaç yıl önce onu kapısından çevirmiş olan Paris Konservatuarı şimdi kollarını açmış davet ediyor, bir seri konser vermesi için Liszt'e yalvarıyordu.

Sonra...

Üstad, Bonn şehrinde Beethoven için bir anıt dikeceğiz. Yardım eder misiniz?

Anıtın bütün masraflarını üstüme alıyorum. Konserlerimin hasılatı anıt için kullanılacaktır

Artık Liszt zaferden zafere koşuyordu. Bir gece verdiği konserden sonra halk onu evine büyük bir zafer alayı ile götürdü.

Dostlarım, uzun yıllar memleketimden uzaklarda yaşadım. Ana dilimi bile unuttum. Bundan dolayı size Fransızca söylüyorum. Ama hangi dille olsa siz beni anlarsınız.

Almanya ona kollarını açmış, Liszt, Weimar Sarayı Mızıka Nazırı tâyin edilmişti.

Wagner adında kimsenin tanımadığı bir orkestra şefi size Dresden'den bir opera göndermiş; ismi «Tannhaüser». Ne yapalım?

Bir zaman sonra

Bana gönderdiğiniz opera bir şaheser, Wagner.

Eserimi hiç kimse istemiyor. Ama siz Saray Mızıka Nazırısınız. İsterseniz oynatabilirsiniz. Bana yardım ediniz.

Wagnerin operası bir dâhi eseri. O kadar yüksek ve parlak ki oynanırsa benim eserlerim gölgede kalacaktır

Ama Liszt, cömert olduğu kadar da namuslu, dürüst bir insandır.

Wagnerin eserini madem ki bu kadar övüyordunuz, ben Weimar Operasına emir vereceğim, oynasınlar onu.

«Tannhaüser» Operası oynandı. Liszt, Wagner'in koruyucusu oldu. Dostlukları hiç sarsılmadan ölüme kadar sürdü.

Fakat Liszt, papaz olmak fikrini kafasından atmamıştı. 1865 de 53 yaşında papaz oldu.

1876 da Almanya'da Bayreuth Operasında Wagner parlak bir temsilden sonra sahneye çağrılmıştı. O da Liszt'i sahneye çıkardı.

İşte her şeyimi kendisine borçlu olduğum adam! Başkaları beni itip savarken, bana ılk inanan o oldu Eğer Franz Liszt olmasaydı, benim musikimden tek bir nota bile dinliyemiyecektiniz

Yıllardan sonra bir aksam Peşte'de...

Papas efendi davetliler sizden lûtfen piyanoya geçmenizi rica ediyorlar

Peki, fakat piyanoyu pencereye yaklaştırın ki dinleyenler çok olsun.

Az sonra sokakta.

Aman, dinleyin, bu ne harikulâde çalış!

Bu çalışı yalnız tek bir artist yapabilir!

Liszt bu! Eminim çalan Liszt'dır!

Daha sonra...

Bir daha!

Bir daha!

Bis, bis!

Başka bir parça daha!

Ama sonra...

Üstad pek acı bir haber: Wagner ölmüş! Venedikte.

Eyvah!...

1879 da Liszt başpapaz oldu.

Bu benim mütevazı hayatım için fazla bir şereftir Hele şu ipek kuşağı ancak yalnız resim çekileceği zaman bağlıyabılirim

1886 da, 75 yaşında, son musiki turnesine çıktı, fakat Bayreuth'da...

Aman, durun! Bayıldı!

Ertesi gün, gece yarısı Franz Liszt oldü. Vasiyetine uygun olarak en sade ve mütevazı şekilde gömüldü; fakat arkasında kendisi için Ebedî bir anıt bıraktı ki, o da ölmez eserleridir.

Son

Yürümeyi Sevin!

GEÇEN hafta pazar günü öğleden sonra, çoluk çocuk bir komşumuza oturmağa gittik. Büyükler günün konularını ele aldılar, çocuklar yeni öğretmenlerini birbirlerine anlattılar, «Bu yıl dersler biraz yüklü, ödevlerimizi günü gününe yapalım, sınıflarımızı doğrudan doğruya geçerek yine güzel bir tatil geçirelim» dediler.

Kısaca vaktin nasıl geçtiğini bilemedik. Saatime baktım bir hayli ilerlemiş, kalkmak için ev sahibinden izin isteyince :

— Biraz bekleyin doktor bey, bir araba çağıralım, diyerek kapıya koştu.

Baktım, bizimkilerin kımıldadığı yok.

— Yooo! hiç zahmet etmeyin, dedim. hava güzel, yollar pırıl pırıl, evimiz de biliyorsunuz çok yakın, yaya 15 - 20 dakika ya çeker, ya çekmez.

Ama bizim çocuklarla, şişman olan dayılarına söz anlatmak biraz güç. Yerlerinden kımıldadıkları yok, onları öylece bırakıp merdivenleri inmeğe başlamasam kimse kalkmıyacak. Uzatmıyalım yola koyulduk, aman Allahım ne yürüyüş, hepsini içimden ayıpladım, doğrusu taşıtlar arttıkça, çoğumuz yürümesini unutmuşuz. Bizimkileri etrafıma topladım :

— Hiç biriniz iyi yürümüyorsunuz, Tanrı bu bacakları niçin yaratmış, tabii yürümek için. 500 - 1000 metrelik yere dolmuş, tramvay, otobüsle gider, günümüzün büyük bir kısmını oturmakla geçirir, teneffüslerde koşmaz, oynamazsanız, bile bile sağlığınıza çelme takarsınız. Üstelik hiç biriniz doğru dürüst yürümesini beceremiyorsunuz, kiminiz ileride, kiminiz geride kalıyorsunuz. Her şeyde olduğu gibi yürüyüşün de bir usulü vardır.

Şişman olan ve yürümeyi sevmeyen kayın biraderim :

— Enişte, yürüyüşün bir usulü olduğunu ilk defa sizden işitiyorum, dedi.

— Sen hep oturduğun, en yakın bir yere taşıtla gittiğin için böyle şişman, pısırık, gücenme ama, tembel olmuşsun.

— Ayol, yürümenin sağlıkla ilgisi olur mu?

— Hem de nasıl! Her gün usulüne göre yürüyenin bütün vücudu canlanır. Kalp yürürken daha hızlı atar, bu tabiîdir, durunca kalp vuruşu da normal hale dönerse, işler yolunda sayılır, dönmezse yaşınıza veya sağlık durumunuza göre hızlı yürüyorsunuz demektir. Soluk soluğa gelmemek şartı ile yürüyüşler sindirimi kolaylaştırır, sinirleri düzenler, vücuttaki zehirleri atar, karaciğeri miskinlikten kurtarır, uykuyu düzenler, hele yemeklerden bir, iki saat sonra yapılan yürüyüşler cana can katar, bunu iyi biliniz, sakin havalarda aman yürüyünüz.

— Peki herkes yürüyüş yapmalı mı?

— Verem ve kalp hastalarından başka herkes kuvvetinin sınırı içinde mutlaka yürümeli. Ama demin söylediğim gibi yürümenin de usulü olduğu unutulmamalıdır.

— Nasıl?

— Nasıl olacak, yorgun düşünceye kadar yürümemeli, terlememeli, rüzgâra karşı göğüs, bağır açılmamalı, hele büyük teneffüslerde sırsıklam ter içinde kalmamalı, soğuk su içmemeli, okulları yakın yerlerde olanlar taşıtlarla değil, yürüyerek gitmeli ve nihayet iyi ve düzenli yürüyüşü benimseyenlerin sağlam, dinç, uzun ömürlü oldukları unutulmamalıdır.

Dr. Kâmran ŞENEL

Kelebeklerin Altında

OTOMOBİL eski ahşap yalının önünde durdu. Serpil'le Erdal heyecanla eve doğru koştular. Erdal demir parmaklıklı bahçe kapısını gıcırdatarak açarken kardeşine :

— Evin içini nasıl merak ediyorum bir bilsen, dedi. Babamın çocukluğunun geçtiği bu yerleri göreceğim hiç aklıma gelmezdi.

Serpil de bahçedeki ağaçlara bakıyor :

— Bu ağaçlar ne kadar büyümüş, diyordu. Bunları büyükbabamız kendi eliyle dikmiş.

Babaları anahtarı biraz zorlayarak büyük kapıyı açtı. Burunlarına küf ve toz kokusu geldi. Serpil diğerlerinin önünde gidiyor, oda kapılarını açıp bakıyordu. Bir dolapta eski kitaplar buldu. Bunları karıştırırken :

— Her taraf çok kirli, ama epeyce ilgi çekici bir yer, diye söylendi.

Erdal gülerek :

— Sen zaten ilk gördüğün yeri, ilgi çekici bulursun, dedi.

Bu ev büyükbabalarının eviydi. Babaları da burada doğmuş büyümüştü. O şehirden ayrılmak zorunda kalınca evi kapatarak bırakmış, kimseye kiraya vermemişti. Şimdi ailesiyle beraber oraya dönüyordu. Çocuklar bu evde geçirdiği hayatını babalarından çok dinlemişlerdi. Uzun zamandan beri orada oturmaya can atıyorlardı. Birkaç gün sonra evin temizlenmesi bitince bu eve taşındılar. Evde eskiden kalma epeyce antika eşya vardı. Süslü tavanları, oymalı rafları çocukların çok hoşuna gidiyordu. Eve sonradan elektrik getirilmişti, ama gümüş şamdanlar yine eski yerinde duruyordu. Erdal :

— Burası evden çok müzeye benziyor, diyordu. Gelen misafirlere müzemizi gezdirirsek umarım ki, çok beğenecekler.

Serpil :

— Bu evi büyükbabamın babası yaptırmış, dedi. Etrafı araştırırsak o zamandan kalma gerçekten müzelik eşyalar bulabiliriz. Babam diyor ki, büyükbabam çocukken kendisine verilen hediyelerle diğer bazı şeyleri ortadan kaldırıp bir yere saklamış. Aradan zaman geçtikten sonra bunları bulamamışlar.

Çocuklar ara sıra buna benzer şeyleri birbirlerine anlatarak, hatırlatarak gevezelik ediyorlardı. Ev çok büyük olduğu için üst katta ikisine de ayrı ayrı birer yatak odası düşmüştü. Bir sabah Serpil merdivenlerin üstünden avazı çıktığı kadar bağırdı :

— Erdal koş! Bak ne buldum!...

Erdal kardeşinin ne dediğini iyice anlıyamamıştı. Ona bir şey mi oldu diye telâşla basamakları ikişer ikişer atlıyarak yukarı çıktı. Serpil, odasındaki dolabın içini boşaltmıştı. Elinde cildi solmuş kırmızı bir defter vardı. Heyecanla :

— Şuna bak Erdal, dedi. Bu defter galiba büyükbabamın. Yazıların arasına ne çok resim yapmış. Resim yapmayı çok severmiş anlaşılan.

— Defterlerimin içine ben de hep resim yaparım. Büyükbabama çekmişim.

İki kardeş merakla defterin sayfalarını karıştırmaya başladılar. Yazılar eski Türkçe olduğu için hiçbir şey anlıyamıyorlar, yalnız resimlere bakıyorlardı. Bunların aşağı yukarı kendi yaşlarında bir çocuğun elinden çıktığı kolayca belli oluyordu. İçlerinde gülünç hayvanlar, çiçekler, manzaralar ve acayip şekilli süslemeler vardı. Yazıların ne olduğunu çok merak ediyorlardı. Evde babalarından başka eski Türkçe bilen yoktu. Böylece yazıları okutmak için onun

akşama eve dönmesini bekliyeceklerdi. İki kardeş bütün gün buldukları defterden söz açtılar. Macera kitapları okumasını çok seven Erdal :

— İnşallah bu defter büyükbabamın hâtıra defteridir, diyordu. Babama okutur, onun çocukluk hayatını öğreniriz. Bunu babam da bilmez tabiî. Hani büyükbabam çocukken bazı şeyleri saklamış da sonradan bunlar bulunamamış. İster misin onların yerini hâtıra defterine yazmış olsun?

Kız kardeşinin de gözleri parlamıştı.

— Büyükbabamın neler sakladığını ben de çok merak ediyorum, dedi. Onları bulsak ne iyi olur. Belki içlerinde kıymetli bir şeyler de vardır.

Serpil akşama kadar odasında sıkı bir araştırma yaptı.

— Defter benim odamdan çıktığına göre, herhalde büyükbabam çocukken burada yatıyordu, diye düşünüyordu. Onun için ortadan kaybolan şeyleri buraya saklamış olabilir.

Okuduğu romanlarda olduğu gibi dolabının içinde gizli bir göz, yahut duvarda nasıl açıldığı belli olmayan gizli bir yol bulacağını ümit ediyordu, ama araştırmalarının sonunda böyle bir şey çıkmadı.

— Keşke Avrupadakiler gibi eskiden kalma bir şatoya taşınsaydık, diye düşündü. Eski Türk evlerine gizli yollar, geçitler yapıldığını hiç duymamıştı.

Akşam babaları eve gelince çocuklar birbirlerinin sözünü keserek beraberce o gün yaptıkları keşfi anlattılar. Yemekten sonra da okumasını rica ederek defteri eline tutuşturdular. Babaları :

— Tahminlerinizde yanılmamışsınız, dedi. Bu gerçekten babamın hâtıra defteri. O çok akıllı bir çocukmuş. Küçük yaşta okuma yazma öğrenmiş. Bana çocukken evdekilerden gizli olarak bir deftere aklına ne gelirse yazdığını söylerdi. Hayal kurmasını çok sevdiği için alay edecekler diye düşüncelerini kimseye açmazmış.

Sayfaların birer birer okunması epeyce vakit alıyordu. Büyükbabanın çocukluk düşünceleri, hayalleri, oyunları, günlük hayatı hep burada yazılıydı. Bir sayfadaki şu yazılar çocukları ilgilendirdi :

«Birkaç güne kadar amcamlar gelip artık bizde kalacaklarmış. Amcam inşallah bana söz verdiği gibi küçük bir kuzu getirir. Eğer bana o kuzuyu getirirlerse ben de Ahmetle Yusufu bizim eşe-

ğe bindireceğim. Ama hazinemi onlara bile göstermem. En iyisi onu şimdilik ortadan kaldırmak. Resimleri de oraya koyayım. Yusuf'un eline geçerse yırtar.»

Diğer sayfaları da okudular, ama çocuğun hazine dediği şeyi nereye sakladığını bir türlü öğrenemediler. Yalnız defterin içinde dikkatle katlanmış küçük sarı bir kâğıt gözlerine çarptı. Bunun üstünde acayip şekillerle kısa bir yazı vardı. Baba yazıyı okudu : «Dikkat : kelebeğin kanadlarının altında.»

Bundan bir şey anlıyamamışlardı. «Dikkat!» denildiğine göre, bunun arkasından gelen yazı önemli bir şey olmalıydı. Ama «kelebeğin kanadları altında» ne demekti? Kelebeğin kanadları altında dikkati çekecek ne bulunabilirdi? Çocukların bu yolda kafa yormalarına babaları pek gülüyor :

— Hiç yoktan kendinize dedektif süsü vermek istiyorsunuz, ama kelebek kanadı pek saçma bir ip ucu, diyordu.

Aradan günler geçince çocuklar evde oturmaktan sıkılmaya başladılar. Artık evin içinde öğrenmedikleri yer, tanımadıkları eşya kalmamıştı. Sıra yalının bahçesine, deniz kenarına gelmişti. İyi havalarda balık tutuyorlar, deniz kenarından renkli çakıl taşları, midye kabukları topluyorlardı. Bazen bahçeden çıkıp yürüyüşler yapıyorlardı. Bir pazar babalarını da yanlarına alıp yürüyüşe çıktılar. Erdal :

— Hep deniz kenarından gidelim, diyordu. Yakınlarda bizim evin önünden daha güzel, kumluk bir sahil var mı diye merak ediyorum. Böyle bir yer bulursak ara sıra gidip orada yüzeriz. Hatırlıyor musunuz, büyükbabam defterinde yüzmeye gittiğini yazıyordu.

Babaları çocukken o sahillerde pek çok yüzmediğini söyledi. Küçük yaşlarda ağır bir hastalık geçirmiş, bu yüzden onu bir daha denize sokmamışlardı. Konuşarak uzun zaman yürüdüler. Önlerine güzel bir kumsal çıktı. Ama burası çok küçüktü. Yüksek bir kayalık kumsalın uzamasına engel oluyordu. Erdal dedi ki :

— Çok merak ediyorum, acaba kayalığın arka tarafı da kumluk mu? Haydi gelin kayalığın arkasından dolaşıp öteki tarafa geçelim.

Kayalığın arkasında ne olduğunu babası hiç hatırlamıyordu. Çocukken onu bu taraflara pek fazla getirmemişlerdi. Erdal en önden gidiyordu. Çok geçmeden :

— A! Şuraya bakın, diye bağırdı.

Eliyle kayalığın sarımsı renkte, ileriye doğru uzan-

mış bir çıkıntısını gösteriyordu. Burası karşıdan bakılınca tıpkı bir kelebeğe benziyordu. Kanadlarını açmış bir kelebeğe... Üçü de hiçbir şey söylemiyecek kadar heyecanlıydılar. Hep beraber kelebek şeklindeki kayanın sol kanadının altındaki mağaraya girdiler. Burası çok küçük bir mağara idi. İçerisi biraz karanlık olduğu halde Erdal aradığı şeyi bulmakta gecikmedi. Bir köşede yarı yarıya kumlara gömülmüş bir sandık duruyordu. Hemen kumları eşeliyerek sandığı çıkardılar. Kilitli olduğu için kapağını açamadılar. Eve taşıyıp orada kırmaya karar verdiler. Yolda giderken Serpil :

— İnşallah içinden çil çil altınlar çıkar, diyordu.

Babası :

— Boş hayallere kapılma, dedi. Babamın defterinde hazine diye bahsettiği şey bu olacak, ama küçük bir çocuğun hazinesinin öyle çil çil altınlarla dolu olabileceğini pek sanmıyorum. Hâtıra olarak saklıyabileceğimiz birkaç şey çıksın bize yeter.

Eve gelir gelmez sandığı kırdılar. İçinde çeşitli madenî eşyalar, eskimiş kumaşlar vardı. Erdal tunçtan yapılmış deveyi elinde tutarak:

— Bu benim olsun, dedi.

Serpil de gümüş bir sürahi ile bir su bardağını beğenmişti. Ayrıca birkaç gümüş kap daha vardı. Babaları kumaşların arasında bir kitap buldu. Birçok minyatürler bir araya getirilerek ciltlenmişti. Sayfaların kenarları eskimişti, ama resimlerin boyaları hiç bozulmamıştı.

— Çocuklar, bulduğumuz en değerli şey bu, dedi. Minyatürler son derece güzel. İyi bir sanatçının elinden çıktığı meydanda. İsterseniz bunu müzeye götürüp gösterelim. Gerçekten düşündüğümüz gibi değerliyse oraya hediye ederiz. Böylece büyükbabanızın kimbilir nereden eline geçirdiği, yırtılmasından korktuğu için başka hiçbir çocuğa göstermeden sakladığı bu sanat eserleri gerçek değerini bulsun. Gençler bunları görsün, incelesin. Sizler de sanatsever dedenizin sanatsever torunları olduğunuzu ispat edin.

Çocuklar sevinçle ellerini çırparak :

— Ah, ne iyi olur babacığım, dediler.

Portekiz'in Kirazları

PORTEKİZ kıralının yıllarca önce çok güzel bir kızı vardı. Prensesin sarayda kendi yaşında oyun oynayacak hiçbir arkadaşı olmadığı için sabahtan akşama kadar vaktini güvercinlerin yanında geçirirdi. Güvercinlerin bakıcısı Krayol'le çok iyi dost olmuşlardı. Adam güvercinleri birer birer prensese gösterir, onları ne kadar sevdiğini anlatırdı. Prenses de sık sık onlara kendi eliyle yem verirdi. Bir gün Krayol'e :

— Güvercinlerin çok uzaklara uçup gitmelerinden korkmuyor musun, diye sordu. Krayol gülerek :

— Güvercinler ne kadar uzaklara uçarlarsa uçsunlar, yine yollarını bulup yuvalarına dönerler, dedi.

Prensesle Krayol'ün arasında geçen bu konuşmadan birkaç hafta sonra prenses hastalandı. Vücudu zayıf düşmüş, yanakları solmuştu. Yatağından çıkamadığı için güvercinlere bakmaya gidemiyor, Krayol'le konuşamıyordu. Adam prensesi çok merak ediyor, her gün nasıl olduğunu soruyordu. Portekiz'de hiçbir hekim kızın hastalığının ne olduğunu anlıyamamış, derdine çare bulamamıştı. Bunun üzerine kıral, İspanya'dan ünlü bir hekim çağırdı. Hekim, prensesi muayene ettikten sonra kırala :

— Kızınızı yaşatmak için ona her gün taze meyva yedirmelisiniz, dedi.

Hekim, prensese başka bir ilâç vermemişti. O sırada Portekizde mevsim kıştı. Taze meyva yetişmiyordu. Hekim, İspanya'da çok güzel kirazlar yetiştiğini, prensese onlardan yedirilirse çok çabuk iyi olacağını söylemişti. Ama oradan kiraz getirtmek pek kolay bir iş değildi.

Hekimin söylediklerini sarayda duymayan kalmamıştı. Ama kimsenin elinden bir şey gelmiyordu. Krayol de prensesin hastalığına çok üzülüyor, kızcağızın halini düşündükçe gözleri doluyordu. Hekimin, İspanya'dan çağırılması için Karbeyaz adını verdiği beyaz bir güvercinle haber yollamıştı. Prenses Karbeyazı çok severdi. Karbeyaz nasıl hekimin gelmesine sebep olduysa diğer güvercinler de prensesin kurtulması için bir şey yapmalıydılar. Krayol bunları düşünerek kıralın yanına gitti :

— İzin verin, efendimiz, bütün güvercinleri yola çıkarayım, dedi. Hepsinin ayağına birer mektup bağlarım. İspanya'da bu mektupları alınca kirazları teker teker paket ederek güvercinlerin ayaklarına bağlarlar. Kuşlar buradan İspanya'ya bir günde gidip gelir. Bu şekilde prensesimiz her gün taze meyva yer, çabucak iyi olur.

Fikir, kıralın hoşuna gitti :

— Benim sevgili kızımı kurtarmak için aklınıza gelen her şeyi deneyin, dedi.

Böylece güvercinler o gece ayaklarındaki küçük mektuplarla saraydan uçup gittiler. Ertesi sabah Krayol gözlerini gökyüzünden ayıramıyordu. Çok uzaklarda bir nokta görünmüştü. Bu Karbeyazdı. Diğer güvercinler onun arkasından uçuyorlardı. Ayaklarında küçük küçük paketler asılıydı.

O gün prenses bir tabak kiraz yedi. Güvercinler ona günlerce kiraz taşıdılar. Prenses çok geçmeden iyileşti. Krayol kirazların çekirdeklerini toplayıp sarayın bahçesine dikti. Birkaç yıl sonra Portekiz'de de çok güzel kirazlar yetişmeye başladı.

DENİZ TAŞITLARI GELİŞİYOR

SON hızla giden bir gemi karşıdan ne kadar güzel görünür. Burnu denizi yararken suları iki yana atar. Geminin meydana getirdiği bu dalga onu balyoz gibi döven dalgalara karışır. Bacasından çıkan duman, rüzgârda geriye doğru savrulur. Bununla beraber gemileri yapan ve bunların hızını çoğaltmak için çalışan mühendisler böyle bir manzaraya bizim kadar hayranlıkla bakmazlar. Geminin başından iki yana açılan dalgalar onlara her an burada nasıl büyük bir enerji kaybı olduğunu hatırlatır. Geminin makina gücünün büyük bir kısmı bu dalgayı yapmakta kullanılır. Binlerce beygir gücü denizi dalgalandırmaktan başka bir işe yaramaz, gemiyi ileri götürmez. Gemi mühendisi denizin hızla ilerliyen tekneye çarpan dalgalarından hiç hoşlanmaz. Çünkü teknenin bundan zarar gördüğünü bilir.

Bugün birçok gemiler saatte 20 milden daha hızlı gitmez. Yalnız okyanuslarda işliyen bazı büyük yolcu gemileri ile savaş gemileri saatte 30 milden fazla gidebilirler. Yarış motorlarından başka her çeşit gemi için bir hız sınırı vardır : saatte 41 mil. Bildiğimiz gemilerin bundan hızlı gidebilmesi için hiçbir yeri boş kalmıyacak derecede yakıtla doldurulmaları gerekir. Bunun sebebi şudur : Bir gemi ne kadar hızlı giderse suyu o kadar çok dalgalandırır, bunun için de o kadar çok güç sarfeder. Hız sınırının başka bir sebebi daha vardır. Çok hızlı giden bir geminin, denizin azgın dalgalarına dayanabilmesi, parçalanmaması için çok sağlam yapılmış olması gerekir.

Bu iki faktör gözönünde tutularak hızı arttırmak için geminin boyunu uzatmak çaresine başvurulmuştur. Meselâ saatte 27 mil hızla giden, 330 metre boyunda Queen Elizabeth gibi bir transatlantik, denizi yarıp dalga yaparken yine aynı hızla işleyen 115 metre boyundaki bir savaş gemisinden çok daha az güç sarfeder. Son on beş yıl içinde akar - yakıt taşıyan tankerlerin boyu çok uzamıştır. Son zamanlarda 330 metre uzunlukta tankerler yapılmıştır. Herhalde gün geçtikçe daha büyük gemiler yapılacak. Ama gemiler suyun yüzünde işlemeye devam ettikçe hızlarında büyük bir artma olmasına imkân yoktur. İşte bu sebepten gemi mühendisleri dalga yapmaya engel olmak için su yüzeyinin üstünde veya altında giden gemiler yapmaya çalışmaktadırlar.

Uzun zamandan beri yarış kayıkları veya yarış motorları yapanlar şunu öğrenmişlerdir ki, altı düz bir tekne çok hızlı giderse birdenbire suyun üstünde 5-10 cm havalanır. Burada kayığın altı bir uçak kanadı gibi iş görür. Suyun yüzünde giderken onu iterek bütün kayığı havaya kaldırır. İşte deniz uçaklarının esası buna dayanır. Kayık havaya kalkınca çok hızla gider. Çünkü sudaki hareketine engel olan sürtünme kuvveti çok azalmıştır. Son yıllarda deneme-

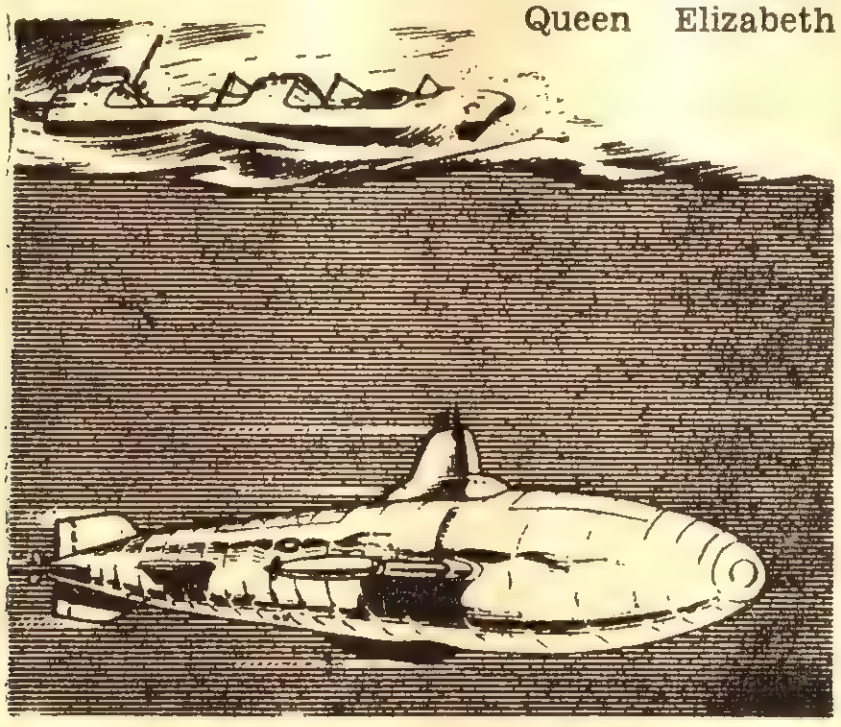

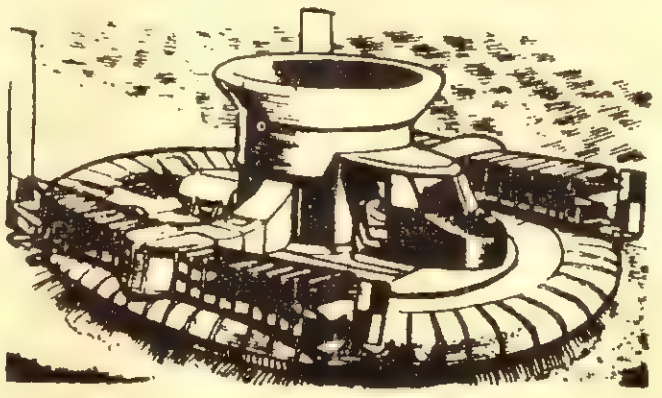

SUNİ ELMAS

Elmas dünyada en çok Güney Afrikada elde edilmektedir. Burada son zamanlarda işlemeli henüz gizli tutulan yeni bir sentetik elmas yapma metodu bulunmuştur. Mücevhercilikte kullanılan özellik ve büyüklükte sun'i elmas yapılmış olduğu pek tahmin edilmemektedir. Yeni yapılan suni elmaslar çok küçüktür. Bunlar bazı aletlerin kesici uçlarında, değirmenlerde, sondaj ve delme makinalarında kullanılan cinsten elmaslardır.

Tabii elmaslar dünyanın geçirdiği jeolojik devirlerde karbon, yani kömürün yüksek sıcaklık ve basınç altında kristalleşmesi ile meydana gelmiştir. Bilinen en sert madde elmastır. Onun için süs eşyasından başka endüstride çok çeşitli yerlerde kullanılır.

İnsan eliyle yapılan elmaslar elektrik fırınında çok yüksek basınç altında şekillendirilir. Yalnız bunlar böyle bir endüstrinin kurulmasına imkân vermiyecek kadar pahalıya mal olmaktadır. Pek yakında Güney Afrikada icat edilen yeni metot belki de bu engeli ortadan kaldıracaktır.

★

REHBER KÖPEKLER

Birçok memleketlerde körler için rehber köpekler yetiştirilmektedir. İngilterede böyle bir köpeğin yetiştirilmesi 250 İngiliz lirasına malolmaktadır. Bu köpeklerin yetiştirilmesine çok küçükken, hayvan bir yaşına gelmeden başlanır. İngilterede her yıl yüzden fazla köpeğin bu iş için yetiştirilmesi tamamlanmaktadır.

★

ÇEKİRGE YİYENLER

Son zamanlarda Londra Hayvanat Bahçesinin böcek kısmında aydınlık bir lâboratuvar yapılmıştır. Burada sayısız çekirge yetiştirilmektedir. Bir duvar boyunca sıra sıra 25 kafes vardır. Çekirgelerin yuvası burasıdır. Kafeslerin altına mantar döşenmiştir. Çekirgeler bu mantarın içindeki kum dolu deliklere yumurtlarlar. İki haftada yavrular çıkar. Bundan sonra otla beslenerek büyürler. Bu çekirgeler hayvanat bahçesindeki birçok hayvanların başlıca besinidir. Bu maksatla yetiştirilmektedir. Hayvanat bahçesinin bu işle ilgili memurlarından biri:

— Burada binlerce çekirge yetiştirilir, demektedir. Ama böyle olduğu halde bu kadar çekirge yine de bütün ihtiyacımızı karşılamamaktadır. Çünkü çekirge ile beslenen hayvanlar gittikçe çoğalmaktadır. Bazı tropikal kuşlar, bazı maymunlar ve bazı sürüngen hayvanlar devamlı olarak çekirge istemektedirler. Leylek, toy ve turna kuşları da son zamanlarda çekirge yemeye başlamıştır.

---

ler yapmak maksadıyla kanatlı motorlar yapılmıştır. Bunların kanatları suyun altına iner ve su tekneyi havadan daha büyük kuvvetle iteceği için uçak kanatlarından daha küçüktürler. Bunlar kanatdan çok kayağa benzerler. Motor hızlandıkça havaya kalkar ve su kayağı gibi gider.

Suyun üstünde havada duran bir deniz taşıtı daha vardır. Bu kanatsızdır. Şekli yuvarlaktır. Ortasında baca gibi bir yer havayı emer ve alt tarafa verir. Yalnız bu hava akımı taşıtın altında kenarlara doğrudur. Böylece yine taşıtın altında, iç kısmında sıkışmış hava bulunur ve bu tekneyi havaya kaldırır.

Gemi mühendislerini son zamanlarda en çok düşündüren şey yük taşıyacak çok büyük denizaltılar yapmaktır. Bunlar atom kuvvetiyle işliyecek ve saatte 60 - 70 mil yapacak. Denizaltı suyun içinden giderken denizin yüzeyini dalgalandırmaz. Bu bakımdan enerji kaybı olmaz. Denizaltı ağır giderken bir yüzey gemisinden daha fazla enerji sarfeder. Tamamiyle suyun içinde olduğu için karşılaştığı sürtünme kuvveti çok büyük olur. Ama hız yükselince dalga yapmadığı için denizaltı yüzey gemisinden daha kolayca ilerleyebilir.

Son zamanlara kadar denizaltılar su içinde çok yavaş giderlerdi. Elektrik bataryaları kullanırlar, bu yüzden fazla enerji sarfedemezlerdi. Disel motorları havasız yerde çalışmadığı için kullanılmazdı. Amerika Birleşik Devletlerinin yaptığı atom denizaltısı Nautilus'tan sonra her şey değişmiştir. Atom kuvveti gemiyi işletirken havaya ihtiyaç yoktur ve yakıtın ağırlığı da çok azdır.

Nautilus savaş gemisidir. Ama herhalde yakın bir zamanda okyanusların dibinde akaryakıt ve demir madeni taşıyan daha büyük ve daha süratli denizaltılara raslamamız mümkün olacak. Bunlar suyun yüzündeki fırtınaların tehlikesinden uzak bulunacak ve kuzeydeki buzlu denizlerin derinliklerinden geçebilecek.

•

Doğan Kardeş'e abone ol!

CANBAZ İkizler

BİR AMERİKAN HİKÂYESİ

PARA harcamayı severim. Hoşuma giden şeyleri almaya pek meraklıyım. Onun için önüme gelen her işi yapıp para kazanmaya çalışırım. Yapamadığım tek iş çocuk bakmak. Bilirsiniz bizim Amerikan kadınları çocuklarını evde yalnız bırakıp sokağa çıkmak zorunda kaldıkları zaman onlara bakacak birisini bulurlar. Bu işi genç kızlar seve seve yapıyorlar. Üstelik para da kazanıyorlar. Ama bir erkek çocuğun tanımadığı bir kadının mızmız çocuklarına bakması öyle sık sık görülen şeylerden değildir. Bir gün benim başıma böyle bir şey gelmesin mi? Bakın nasıl oldu anlatayım.

Her zaman işlerime burnunu sokan bir kız kardeşim vardır. Boş zamanlarını çocuk bakarak para kazanmakla geçirir. Linda bir gün çocuk bakmaktan daha iyi bir iş bulmuş olacak ki, evvelki işini benim üstüme atmak istedi.

— Ne olur Tom, bugün öğleden sonra Mrs. Mingo'nun ikizlerine benim yerime sen bakıver, dedi.

Bunu duyunca hayretle :

— Bu da nereden aklına geldi Linda, dedim. Benim çocuk baktığımı hiç gördün mü?

— Bir kerecik çocuğa bakarsan kıyamet mi kopar?

— Olmaz dedim ya! Bana bu günlerde çok para lâzım. Öğleden sonra eczanede çalışacaktım.

— Peki, ama o zaman kafesteki beyaz fareleri nereye bırakacaktın? Annem onları bir görecek olursa her halde senin hoşuna gidecek bir şey yapmaz.

O anda Linda'ya çok kızmıştım. Gözümü korkutarak beni istediği şeyi yapmaya zorluyordu. Annem gerçekten fareleri görürse bana söylemediğini bırakmazdı. Onları bir arkadaşımdan almıştım. Bir zaman beslemek istiyordum. Linda'nın şakası yoktu. Dediğini yapmazsam fareleri hemen anneme göstereceğini biliyordum. Onun için birkaç saat çocuk bakmaya razı oldum.

Çocukları oyalamasını, ağladıkları zaman susturmasını pek bilmem. Onun için Mrs. Mingo'nun çocukları yaramaz mı diye çok merak ediyordum. Onların diğer çocuklara benziyeceğini sanmıyordum. Çünkü anneleri de diğer kadınlara benzemezdi. Karşılarında Bob adında bir arkadaşım oturur. Bana birkaç kere geceleri Mrs. Mingo'nun evinde acayip şeyler olduğunu anlatmıştı. Sandalyeleri oradan oraya çekerler, çok gürültü yaparlarmış. Perdeleri hiç açmazlarmış. Bu yüzden komşular evin içinde ne olup bittiğini göremiyorlarmış. Bob bir kere perdenin aralığından Mrs. Mingo'yu görmüş. Odanın içinde amuda kalkmış, ellerinin üstünde yürüyormuş.

Bu kadın hakkında duyduğum tuhaf şeyleri bir bir hatırlıyarak öğleden sonra evinin kapısını çaldım. Mrs. Mingo beni görünce :

— Sen Tom olacaksın herhalde, dedi. Kardeşin biraz önce uğrayıp senin geleceğini söyledi. Geldiğin için çok memnun oldum.

Kadının konuşmasındaki içtenlik hoşuma gitmişti. Belki de onun hakkında duyduğum dedikodular doğru değildi. Öyleyse ikizlerini arabayla gezdirirken niçin arabanın üstüne kalın bir örtü örtüyordu? Çocuklarını görmek istiyenlere niçin o örtüyü açıp onları göstermiyordu? Örtünün içine toz girecek olursa çocukların hastalanacağını söylüyordu. Çocuklar örtünün azıcık

açılmasıyla gerçekten hastalanırlar mıydı?

Eldivenlerini giyip evden çıkmaya hazırlanırken :

— Bugün yapacak daha önemli bir işin var mıydı, diye sordu.

— Bu iş çıkmasaydı başka bir şey yapacaktım, dedim. AGB kulübü için bir plânım vardı.

— Nasıl bir plândı bu?

Kadın, plânımla ilgilenince belki kendisi sokağa çıkmaktan vazgeçer de beni serbest bırakır diye düşünerek önemli işimi anlatmıya karar verdim.

— Ben henüz AGB kulübüne giremedim, dedim. İyi bir üye olacağımı şimdiden ispat etmem lâzım. Kulüp bir hayvan sergisi açacak. Bunu halka duyurmak istiyorlar. Şimdiye kadar sergi için pek az müracaat oldu. Bugün öğleden sonra kazanacağım para ile bir gazeteye ilân verecektim.

Mrs. Mingo anlattıklarımı sessizce dinledi. Onun bana lâzım olan parayı vermiyeceğini anlamıştım. Evden çıkarken :

— İnşallah ikizler seni çok uğraştırmazlar, dedi. Tabiî biraz maymunluk ederler. Herhalde onları seveceksin. Uyandıkları zaman kendi kendilerine biraz oynasınlar. Saat dörtte ellerine birer elma verip onları arabaya koy. Sirkte beni bulup verirsin.

Kadın benim bir kelime bile söylememe fırsat vermeden kapıyı çekti. Evde çocuk bakmaya razı olmuştum, ama bebek arabasını sokaklarda nasıl götürecektim? Arkadaşlarım görürse kimbilir nasıl alay ederlerdi?

Evi gözden geçirirken ikizlerin çabuk uyanmaması için dua ediyordum. Oturma odası çok dağınıktı. Divanın yastıkları yerlerde duruyordu. Bir mecmuanın sayfaları parça parça edilip yerlere saçılmıştı. Yemek odası oyun odası haline sokulmuştu. Tavandan aşağıya doğru bir salıncak kurulmuştu. Bir de kayak vardı. Yerlerde ipler ve toplar gözüme ilişmişti. Meraktan yerimde duramıyordum. Bebek arabasında taşınacak kadar küçük olan çocuklar nasıl salıncağa binip sallanıyor, kayakla kayıyor, bu acayip oyuncaklarla nasıl oynuyorlardı?

Çok geçmeden yatak odasından o zamana kadar duymadığım sesler gelmeye başladı. Bu çocuklar ne biçim ağlıyorlardı? Onları ağlatmamak için aceleyle yatak odasına koştum. Aksiliğe bakın ki, ayağım iplere takıldı, yüzü koyun yere yuvarlandım. Bir muz kabuğu burnuma yapışmıştı. İkizlerden biri bir sıçrayışta omuzuma çıkıp oturdu. Mrs. Mingo onların biraz maymunluk edeceğini söylediği zaman ikizlerin gerçekten maymun olabileceği hiç aklıma gelmemişti. Uzun kuyruklu, kahverengi iki çevik maymun!... Saçımı çektiler. Ceplerimi karıştırdılar. Epeyce yaramazlık yapıp canımı sıktıktan sonra beni rahat bırakıp salıncakta sallanmaya başladılar.

Mrs. Mingo'nun, onların maymun olduğunu niçin herkesten sakladığına bir

türlü akıl erdiremiyordum. Mutlaka bunun bir sebebi olmalıydı. Kendi kendime kadıncağızın sırrını saklamaya karar verdim. Eğer AGB kulübü için yapacak işim olmasaydı maymunlarla oldukça iyi vakit geçirecektim. Oyunları çok hoşuma gidiyordu. Sokağa çıkma zamanı gelince maymunlara birer elma verdim. Kendiliklerinden arabaya çıkıp oturdular. Arabanın içindeki zincirleri boyunlarındaki tasmaya bağladım. Arabanın örtüsünü örttüm ve bu halde kimseye görünmemek için arka kapıdan sokağa çıktım. Yoldan gelip geçenler ikizlere bakmak isteyecekler diye korkuyordum. Hızlı hızlı koşmaya başladım. Maymunların çok iyi terbiye edilmiş olduğunu söylemeden geçemiyeceğim. Araba sarsıla sarsıla giderken bir kerecik merak ederek başlarını dışarı çıkarmadılar.

Yolda giderken Mrs. Mingo'nun maymunları niçin sirke götürmemi istediğini düşünüyordum. O sıralarda sirk henüz temsillerine başlamamıştı. Son hazırlıklar yapılıyordu. Sirkte herkesin bir işi vardı. Hiç kimse bana dikkat etmiyordu. Bir zaman sonra palyaçolardan biri benim kendisine baktığımı görünce, ne istediğimi sordu. Arabanın örtüsünü açarak maymunları gösterdim.

— Bunları sahibine vereceğim, dedim.

Adam maymunları görünce sevinçle :

— Hey, Mike! diye bağırdı. Sana bir müjdem var. Mingo sirke dönüyor. Bu çocuk, maymunlarını getirmiş.

Mike'nin herkese emirler vermesinden sirkin müdürü olduğunu anladım. Yanıma yaklaşıp :

— Mingo gelinceye kadar sen yine hayvanlara bakıver, dedi. Mingo'nun vagonu bıraktığı gibi boş duruyor. Belki yeniden sirke döner diye başka bir iş için kullanmadık.

Bebek arabasını Mrs. Mingo'nun vagonuna soktum. Kendim de kapı eşiğine oturdum. Yorgunluktan ayakta duracak halim kalmamıştı. Vagonun içinde deste deste gazeteler vardı. Oyalanmak için bunlardan birini elime aldım. İlk sayfada Mrs. Mingo'nun resmi vardı. Yüksek bir telin üstüne çıkmış, omuzlarında taşıdığı sırığa bir maymun tutunmuştu. Gazetedeki haberde Mingo'nun telden düştüğü, maymunun ağır şekilde yaralandığı, kendisinin de belki bir daha tel üstünde yürüyemiyeceği söyleniyordu.

Biliyor muydunuz?

■ **Bugün dünyanın birçok yerleri elektrik ışığı ile aydınlatılırken yine de bazı insanlar acayip lâmbalar kullanmaktadırlar. Bunlardan biri de Antil adalarında yaşayan bazı yerlilerin kullandığı ateşböceği lâmbasıdır. Bu lâmbalarda küçük kafeslerin içine birçok ateşböceği konulmuştur. Bunların verdiği ışık, aydınlatmada kullanılır.**

■ **Kır faresi kış uykusuna yattığı zaman saatte 10-12 kere soluk alır. Uyanıkken normal olarak dakikada 38-40 kere, korkunca, heyecanlanınca daha çok soluk alır. İnsanlar aynı şeyi bir dakikada 20 kere yaparlar.**

Hayretler içinde bunları okurken elinde fotoğraf makinesi ile bir gazeteci göründü. AGB kulübünün hayvan sergisi açacağını ona söyleyip gazeteye yazmasını nasıl rica etsem diye düşünürken olanlar oldu!... Mrs. Mingo hayvanların durduğu bir vagonun arkasından koşarak çıktı. Elini kolunu sallıyarak telâşla :

— Kaçtı! Goril kaçtı, diye bağırıyordu.

O anda gorili gördüm. Kocaman bir hayvandı. Mrs. Mingo peşinden koşarken ayağı bir yere takılıp düştü. Kalkmadan bana :

— İkizleri kurtar, diye bağırdı. Goril onları öldürür. İkizleri bırakma.

İkizlerin zincirlerini çıkarıp kucağıma alırken az kalsın goril beni de yakalıyacaktı. Olanca kuvvetimle kaçmaya çalışıyordum, ama maymunlar bir türlü rahat durmuyor, kollarıma asılarak havada sallanıyorlardı. Bir tanesi elimden kaçtı. Onu yakalamıya uğraşırken diğeri bacaklarımın arasına girmişti. Ne olduğunu anlıyamadan yere yuvarlandım. Nefesim kesilmiş gibiydi. Bir saniyede azgın hayvanın beni tutup parça parça etmesini bekliyordum. Ama saniyeler geçti. Böyle bir şey olmadı. Bir adam gorili tutmuş, kafesine götürüyordu. Mrs. Mingo koşarak yanıma geldi. O anda gazetecinin flâşı gözlerimi kamaştırdı. Ben yerimden kalkarken Mrs. Mingo gazeteciyle konuşuyor, adam onun söylediklerini bir not defterine kaydediyordu.

— Bu çocuk benimle temsillere çıkacak olan Sing ile Ding adındaki iki maymunu gorilin elinden kurtardı, dedi. Geçirdiğim kazadan sonra bu şehirde kaldım. Evimde kimseye belli etmeden bu iki maymunu yetiştirdim. Bugün öğleden sonra doktora gittim. Tamamen iyileştiğimi söyledi. Açılış gecesi temsillerime başlıyacağım.

Mingo sözlerini bitirdikten sonra bana dönerek :

— Şimdi sen anlat, dedi.

— Ne anlatayım, diye sordum.

— Adını, adresini ve AGB kulübünün açacağı hayvan sergisini.

Sonra gazeteciye dönerek şunları söyledi:

— Buradaki hayvanları inceliyerek tecrübelerini arttırıyor.

Dilimin döndüğü kadar kulübün gayelerini, niçin bir hayvan sergisi açmak istediğimizi, hayvanlar arasında yapılacak yarışmaları anlattım. Mingo gazeteciye birkaç davetiye vererek :

— Lütfen anlattıklarımızın hepsini yazmayı unutmayın, dedi.

Bana da sirkin vereceği bütün temsiller için bir serbest giriş kartı verdi. Teşekkür edip aldıktan sonra dayanamayıp sordum :

— Goril nasıl kaçtı? Kafesi mi açık kalmış?

Mingo gülerek :

— Onun kafesini ben açtım, dedi. Böyle şeyler iyi reklâm olur. Gazeteci herkesi ilgilendirecek bir resim çekmek istiyordu. Bu iyi bir fırsattı. Halk resmin altında benim adımı okuyacak. Yarın o gazeteye bir ilân vereceğim. Sizin kulübün sergisine çıkacak hayvan getiren herkese sirkin temsilleri için birkaç davetiye vereceğim. Senin kulübe girebilmen için bunlar yetmez mi?

Ona nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyordum. Mesleğine döndüğü için çok memnun olduğumu söyledim.

O günkü çocuk bakma işi hiç beklemediğim bir şekilde sonuçlanmıştı. Şimdi kulübün en sözü geçen üyelerinden biriyim. Hayvan sergisi şehirde büyük bir ilgi topladı. Arkadaşım Bob'la her gece sirke gidip çok güzel vakit geçirdik. Bir gece temsile Linda'yı da götürdüm. Artık o da benimle beraber beyaz farelere bakıyor.

PAZARA GİDERKEN..

Babası:

— Ali, Ali, gel şu sebzeleri taşımama yardım et, diye bağırıyordu.

Ali bunu duyunca koşarak bahçeye çıktı.

Annesi içerde çorap örüyordu.

— Ali, yünüm bitti. Bana bir yumak getiriver, diye seslendi.

Çocuk hemen koşup onu da getirdi. Ama daha işi bitmemişti. Ablaları da ondan bazı şeyler istiyorlardı. Birine işlediği çevreler için iplik getirdi. Birine makas verdi. Kızlardan biri toprak çanakları boyuyordu. O da kardeşine bazı şeyler getirmesini söyledi.

Ali'nin bütün vakti onlara yardım etmek, evin içinde, bahçede oradan oraya koşmakla geçiyordu. Bazan hepsi birden «Ali» diye bağırırlar, çocuğa ne yapacağını şaşırtırlardı.

Ertesi günü çok önemli sayılan bir gündü. Kasabada pazar kuruluyordu... Günlerden beri uğraşıp yaptıkları şeyleri orada satacaklardı. Gece yatmadan önce mallarını heybelere, sepetlere doldurdular. Babası yumurtalar kırılmasın diye aralarına saman koyarak bir sepete yerleştirdi. Sebzeleri, meyvaları toplayıp küfelere, sepetlere koydu. Bu sırada evde hiç kimse Ali'ye iş vermemişti. Onun pazara götürüp satacak bir şeyi yoktu.

— Ben pazarda para kazanamıyacağım. Onun için kendime ufacık bir şey bile alamıyacağım, diye düşünerek üzülüyordu.

Ertesi sabah annesi onu erkenden uyandırıp «haydi kalk, bugün pazara gidiyoruz» deyince yine de orasını göreceği için bir sevinç duydu. Babası, annesi, ablaları geceden hazırladıkları sepetleri, küfeleri alıp arabaya koydular. Evde yalnız bir sepet kalmıştı. Ali bunun içinde beş on tane yumurta, birkaç kilo elma, iki çift yün çorap, bir toprak çanakla bir çevre gördü.

— Artan şeyleri buraya koymuşlar, diye düşündü. Ben de bunu arabaya götüreyim.

O sırada annesinin sesini duydu.

— Ali, sen de o sepeti al, diyordu. Günlerden beri yardım ediyorsun. Biz de bunun karşılığını o sepete koyduk.

Ali arabada sallana sallana giderken sevinç içindeydi. Sepetindeki malları pazarda kaça satacağını, hepsinden ne kadar para kazanacağını hesaplayıp duruyordu. Kendisine söylenen işleri severek yaptığına çok iyi etmişti.

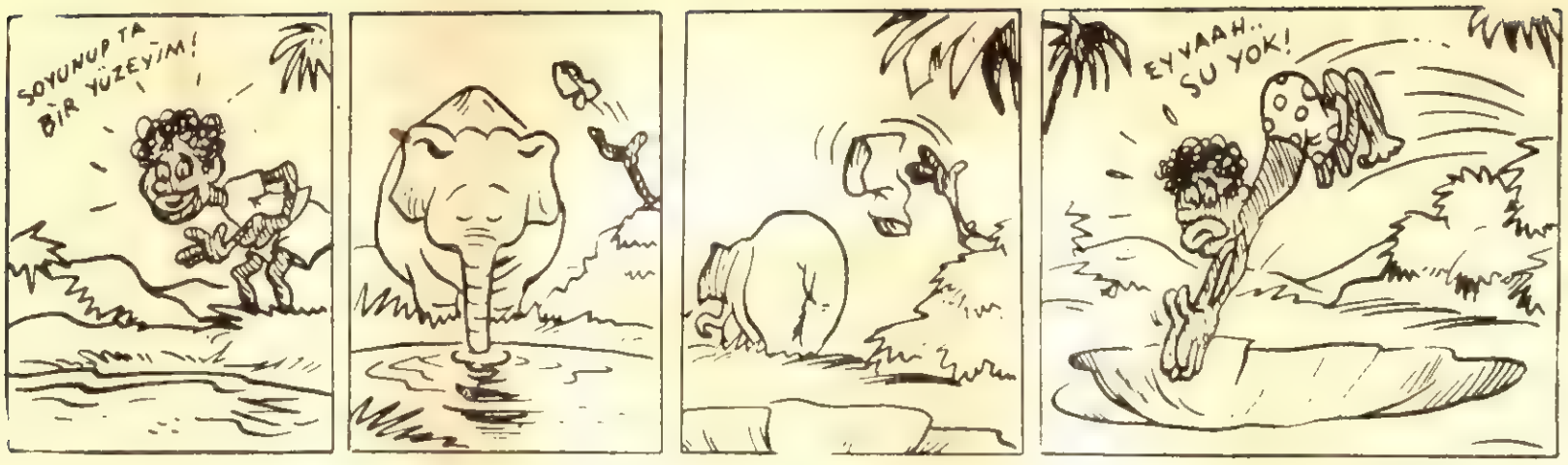

GÜLELİM

Anne aslan yavrusuna sorar :

— Ne yapıyorsun orada?

— Bir avcı buldum. Onu ağacın etrafında kovalayıp eğleniyorum.

— Ben sana yiyeceğin şeylerle oynama diye kaç defa tenbih ettim yaramaz.

★

Öğretmen — Brezilya'nın en önemli ürünü nedir?

Öğrenci — Bilmiyorum.

Öğretmen — Nasıl bilmezsin? Biz kahveyi nereden alıyoruz?

Öğrenci — kahveciden.

★

— Gittiğiniz kır gezintisinde nerede oturdunuz?

— Hava çok sıcaktı. Hiçbir yerde ağaç yoktu. Bunun için sırayla birbirimizin gölgesinde oturduk.

★

Çocuk — Dede, bana bir lira verir misin?

Dedesi — Eski günleri nasıl aramazsın!... Yakın zamana kadar çocuklar liranın ne oldunu bilmezlerdi. Ellerine kuruşla para verirdik.

Çocuk — Dedeciğim, öyleyse bana yüz kuruş ver.

★

Otobüs durağında baba çocuğa :

— Otomobil ile otobüs arasındaki fark nedir?

— Bilmem.

— İyi. Öyleyse otobüse bineriz.

★

— Piyesin ikinci perdesini beğendin mi?

— İkinci perdeyi görmedim ki. Programda «İkinci Perde, iki yıl sonra» yazıyordu. Tabiî bu kadar zaman bekliyemezdim.

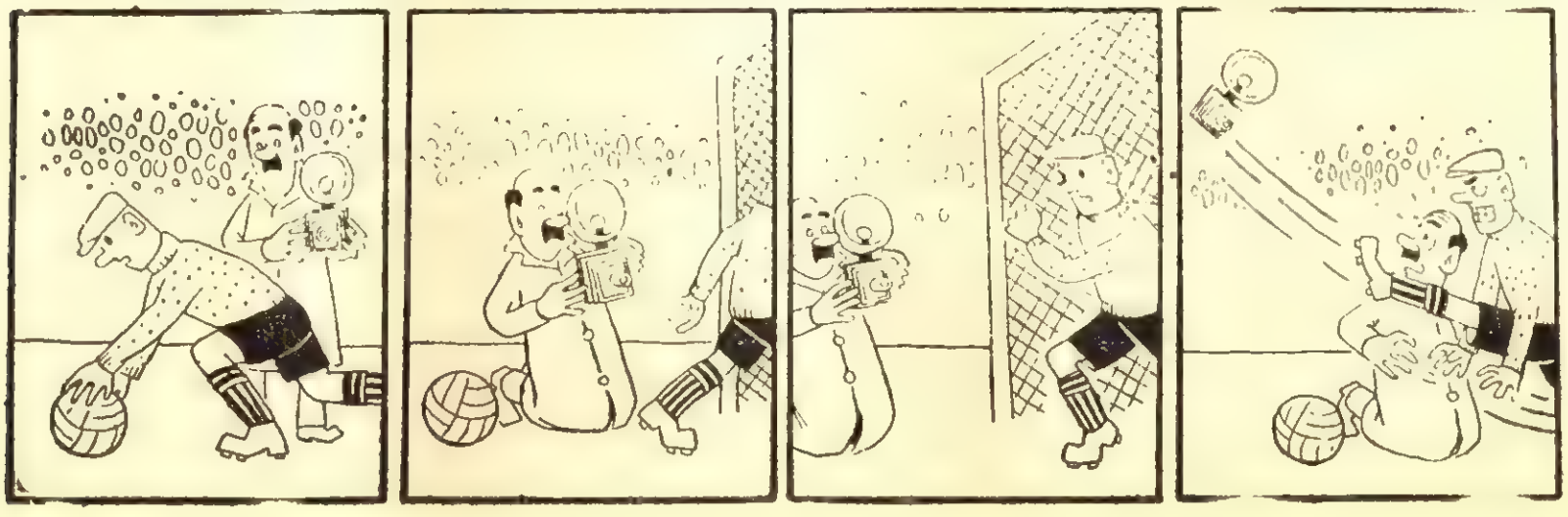

Dala Takılan Boynuzlar

KARADAĞ'ın yamacına doğru giden patikada genç bir adam yürüyordu. Birdenbire karşısına başka bir adam çıktı. Elinde bir tüfek vardı. Kabadayı bir tavırla genç adamın yolunu kesti. Onu baştan aşağı kötü bir bakışla süzerek :

— Senin adın Mehmet değil mi, dedi.

— Evet.

— Beni tanırsın herhalde. Buranın orman korucusuyum. Bana Dursun Ağa derler.

Bir zaman ikisi de bir şey söylemedi. Mehmet yoluna gidecekti, ama korucu bir türlü karşısından çekilmiyordu. Gözlerini Mehmet'in elindeki av tüfeğine dikmişti.

— Ne zamandır seninle konuşmak istiyordum, dedi. Canın av eti isteyince ormandan bir geyik vuruyormuşsun.

Genç adam öfkesinden kıpkırmızı olmuştu.

— Yalan söylüyorsun, diye bağırdı. Benim ağzımı aramak istiyorsun. Ben ömrümde hiç geyik vurmadım. Yalnız yaban domuzlarını vuruyorum. Onları öldürmeme bir diyeceğin yok ya?

Korucu :

— Sana mı inanayım, kendi gözlerime mi, diye homurdandı. Geçen gün sizin evin önünden geçiyordum. Arka tarafta bir geyik derisi gördüm.

— O geyiği köpekler paralamış. Ama bizim köpekler değil. Babam onu bizim büyük çayırın arka tarafında bulmuş. Köpekleri uzaklaştırıp, geyiği eve getirmiş.

Korucu bunları dinlerken kaşlarını çatmıştı. Hiç de inanmış gibi görünmüyordu.

— Öyleyse elinde tüfekle nereye gidiyorsun, diye sordu.

— Biraz fazla soruyorsun, ama o kadar merak ettiysen söyliyeyim. Hasan ağalara gidiyorum. Bu yol kestirme çıkar. Orada odun keseceğim. Bak baltam da yanımda. Av tüfeğimi de ne olur ne olmaz diye yanıma aldım. İnsanın ormanda nelerle karşılaşacağı bilinmez ki...

Adam gerçekten belindeki kuşağa kısa saplı küçük bir balta sokmuştu. Korucunun başka bir şey söylemesini beklemeden yanından geçti, yamaca tırmanmaya başladı.

Korucudan epeyce uzaklaştığı halde şüpheli bakışlarını hâlâ görür gibi oluyordu.

— Ona doğruyu söyledim ama inanmadı, diye düşünüyordu. Bu adamın kimseye güveni yoktu.

Yamacın üstüne çıkıncaya kadar kırk beş dakika geçti. Adam epeyce yorulmuştu. Alnındaki terleri silmek için durdu. Buradan sonra patika iki, üç yüz metre doğuya gidiyor, oradan güneye dönerek sık ağaç ve çalılıklarla kaplı bir vadiden Hasan ağanın çiftliğine uzanıyordu. Yeniden yola çıkacağı sırada uzaktaki ağaçların arasından kulağına bazı sesler gelmeye başladı. Çok sert bir toprak üzerinde koşan geyiklerden böyle ayak sesleri gelirdi. Patikadan hızlı hızlı yürümeye başladı. Sesler gittikçe yaklaşıyordu. Biraz sonra gördüğü manzara onu hayretler içinde bıraktı. Bir sedir ağacının altında iki geyik ayaklariyle yere vuruyor, tepinip duruyorlardı. Boynuzları ağacın bir dalına takılmıştı. Boynuzlar iyice birbirine geçtiği için bütün uğraşmalarına rağmen onları çekip kurtaramıyorlardı. Adamın dinlediği bazı geyik hikâyeleri aklına geldi. İki geyiğin kavga ederken boynuzlarının birbirine dolaştığını, sonradan bir türlü boynuzlarını ayıramadıklarını duymuştu, ama bir ağaç dalıyla iki çift çatallı boynuzun birbirine takıldığını ne duymuş, ne de görmüştü. Hayvanların yorgun görünüşünden, ayaklarının altındaki toprağa vura vura epeyce kazmış olmalarından onların uzun zamandan beri bu durumda olduklarını anladı. Zavallı hayvanların oradan kurtulabileceklerini pek sanmıyordu. Ağaca çakılmış gibi duruyorlardı. İlk şaşkınlığı geçince içini bir acıma duygusu kapladı. Geyikleri kendinden başka kimsenin görmediğini ve oralara başka kimsenin yolu düşmiyeceğini biliyordu. Eğer onları kendi hallerine bırakacak olursa açlıktan ve yorgunluktan öleceklerdi.

Kendisini göstermeden çalılıkların arasında yavaş yavaş ilerlemeye başladı. Geyikleri daha çok ürkütmek istemiyordu. Ama kendisini görmedikleri halde çabucak kokusunu aldılar, delicesine çırpınmaya başladılar. Mehmet onları kurtarmak için bir çare arıyordu, ama bu çok güç bir şeydi. Geyiklerin yanına yaklaşamıyordu. Ayaklarıyla birkaç kere vururlarsa onu öldürebilirlerdi. Onların yanından geçmeden başka türlü ağaca yaklaşamıyordu. Çünkü altında 8-10 metre yükseklikte bir uçurum vardı.

— Mutlaka bir şey yapmalıyım, diye söylendi. En iyisi o dalı kesmek. Yalnız geyiklere yaklaşmadan ağaca nasıl çıkabilirim?

O anda korucu aklına geldi. Geri dönüp ona haber vermeyi düşündü. Adam çok uzaklaşmış olabilirdi. Birbirlerine ters yönde yürümüşlerdi. Korucunun şüpheli bakışları bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Başka bir şey daha düşündü, ama bu düşünce tüylerini ürpertiyordu. Geyiklerden birini vursa o taraftan ağaca yaklaşıp diğerini kurtarabilirdi. Bunu yapmazsa ikisi birden ölecekti. İkisini ölüme terketmektense birini kurtarmaya çalışmalıydı. Kalbi heyecanla çarpıyordu.

— Olmaz, yapamam, diye söylendi. Ateş edip onu öldüremem.

Bu durumda yapacak bir tek şey kalmıştı : korucuyu bulmak. İki kişi bir araya gelince bir çare düşünürlerdi. Böylece geri dönüp patikada birkaç adım attı. Hayvanları orada bırakıp gitmek istemiyordu. Onları bir an önce kurtarmalıydı.

— Ne olursa olsun, elimden gelen her şeyi yapacağım, diye söylendi.

Tüfeğini bir çam ağacına dayayarak patikadan biraz batıya doğru ilerledi. Burada dik uçurumun yerine bir bayır vardı. Bir eliyle belindeki baltanın sapını tutarak dikkatle buradan aşağıya doğru indi. Bir düzlüğe gelince yeniden doğuya doğru gitti. Çok geçmeden ihtiyar sedir ağacını gördü. Dikkatle ağacın bulunduğu yere doğru yükselen uçuruma baktı. Evet, oraya tırmanabilirdi. Tabiî bu epeyce tehlikeli olacaktı, ama o anda böyle bir şey düşünmüyordu. Çıkıntılara, kayaların arasındaki yarıklara basıyor, bundan sonra tutunacak bir ağaç kökü, yahut başka bir yarık arıyordu. Böylece dikkatle yavaş yavaş yukarıya tırmandı. En sonunda ulaşmak istediği sedir ağacının köklerinden birini yakalıyarak gövdesini yukarıya doğru çekti. Geyikler onu görür görmez eskisinden daha çok hareket etmeye başladılar. Ağacın gövdesine tırmanırken öyle çok sallanıyordu ki, bir an devrilecek diye korktu. Ağacın kökleri pek sağlam olmayabilirdi. Omuzlarının üstünden aşağıya baktı. Uçurum çok derindi. Altı sivri kayalarla doluydu.

İki eliyle boynuzların takıldığı dalın dibini tuttu. Gövdesini oraya çekti. O sırada uçurumdan aşağıya tangır tungur ses çıkararak bir şey yuvarlandı. «Her halde geyiklerin tekmelediği taşlardan biri düştü,» diye düşündü. Düşen şey kayalara çarparken madenî sesler çıkarmıştı. Şimdi geyiklerden biri ayaklarıyla ona vurmaya çalışıyordu, ama durduğu yere yetişemiyordu. Bacaklarını açarak dalın üstüne oturdu. Nefes nefese kalmıştı. Burada birkaç dakika dinlendi. Geyiklerin boynuzları artık çok yakınındaydı. Baltasıyla dalı kesip zavallı hayvanları kurtaracaktı. Elini beline götürdüğü zaman korku içinde bir çığlık attı. Baltası yerinde yoktu. O zaman uçurumdan aşağıya düşen şeyin ne olduğunu anladı. Yumruklarını sıktı. Ne yapacağını bilemiyordu. Geyikler biraz sakin olsalar belki bir şey düşünebilirdi. Onların durmadan kurtulmak için çabaladıklarını gördükçe eli ayağı tutmuyordu. Ne olursa olsun dalı kesecekti. Cebin-

Aylardır beklenen

FEN ve TABİAT ANSİKLOPEDİSİ

genişletilmiş üçüncü basısı çıktı.

Öğretmenler tarafından çok beğenilen bu büyük ansiklopedide aradığınız her şeyi bulacaksınız.

İnsanlar âlemi ★ Hayvanlar âlemi ★ Bitkiler âlemi ★ Yıldızlar âlemi ★ Coğrafya ★ Tarih ★ Matematik ★ Fizik ★ Kimya ★ Biyoloji ★ Keşifler ve icatlar ★ Ticaret ★ Sanayi ★ Mimarlık ★ Müzik ★ Dikiş ★ Örgü ★ El sanatları ve daha yüzlerce konu, 1000 den fazla resim, Tifdruk tekniğiyle basılmış 32 nefis tablo ve çeşitli haritalar vardır.

Ciltli, 592 sayfa, 20 lira.

Taşradaki okuyucularımız (Doğan Kardeş Yayınları P. K. 1146 İstanbul) adresine 20 lira gönderirlerse, kitap derhal postalanır.

den çakısını çıkardı. Bir saat hiç durmadan uğraşırsa dalı kesebilirdi. Biraz düşündükten sonra dalı ağacın gövdesinin yanından kesmeye karar verdi. Boynuzların takıldığı yerde dal daha inceydi.

Sanki içinden bir ses ağacın gövdesini bırakmanın tehlikeli olacağını fısıldıyordu, ama o bu sese aldırış etmedi. Boylu boyunca dalın üstüne uzandı. Boynuzlarla başının arasında yarım metre kalmıştı. Dalın üstünde yumuşak görünen bir yer seçerek çakısıyla bir yarık oymaya başladı. Dal burada 4 - 5 cm kalınlığında idi. Çakıyı sürterek kısa bir zamanda dalı kesebilecekti.

Yüzünden boncuk boncuk terler akıyordu. Dalı keserken geyikleri korkutmamak, onları kendisine alıştırmak için bir şeyler söylüyordu, ama bunların hiçbir etkisi olmuyordu. Hayvanların çıkardığı sesler vadide yankılar yapıyordu. Dalı yarısına kadar kestiği zaman içinde bulunduğu tehlikenin farkına vardı. Eğer üstüne yattığı dal koparsa ne yapacaktı? O sırada ağaçların arasında ilerleyen bir gölge gözüne çarptı. Geyikler de bunu görmüş olacaktı. İkisi birden olanca kuvvetleriyle boynuzlarını çektiler. Adamın elinden çakısı düştü. Dalda bir çatırtı oldu. Ne olduğunu anlamadan kendini havada buldu.

Geyiklerden birinin sırtına yüzükoyun düşmüştü. Hayvanlar serbest kalınca hızla koşmaya başladılar. Adam bir an içinde geyiğin sırtında 20 - 30 metre yol almıştı. Geyik bir sıçrayışta sırtındaki yükü attı. Adam gözleri kapalı bir çalılığın içine düştü.

Gözlerini açtığı zaman tanıdığı bir insan onu yerinden kaldırmaya uğraşıyordu. Bu, Mehmet'ten şüphelenen, canı av eti istediği zaman bir geyik vurduğunu söyleyen korucuydu. Endişeli bir sesle :

— Bir şeyin yok ya, diye söylendi. Elini kolunu oynat bakalım, bir yerin kırılmış olmasın.

Mehmet güçlükle yutkundu. Artık nefes alabiliyordu. Dudaklarını yalayıp gülümsemeye çalıştı :

— Bir şeyim yok, çok şükür, dedi.

Korucunun koluna tutunarak ayağa kalktı. Etrafındaki her şey dönüyordu. Birkaç dakika sonra başının dönmesi geçti. Korucu ellerini tutuyor, heyecanla yüzüne bakıyordu :

— Beni affet oğlum, diye söylendi. Sana karşı çok kabalık ettim. Öyle konuşmamalıydım. Ağacın üstünde neler yaptığını gördüm. Çok becerikli bir insanmışsın. Yalnız oraya nasıl çıktın, bir türlü anlıyamadım.

Mehmet, adamın kendisine hayran hayran baktığını görünce neler yaptığını anlattı.

— Önce geyikler beni ağaca yaklaştırmıyorlardı, dedi. Ben de uçuruma tırmanarak oradan ağaca çıktım. Buraya geldiğinize çok iyi ettiniz. Ben sizi çağırmayı düşündüm, ama sonra vazgeçtim.

— Seninle o şekilde konuştuktan sonra tabiî çağırmazdın. Doğrusunu söyliyeyim mi oğlum, senden ayrıldıktan sonra içimdeki şüpheler bir türlü silinmemişti. Peşinden gelip yolda ne yapacağını görmek istedim.

Adam utancından başını önüne eğmişti. Çok uzaklardaki bir yamaçta hızla hareket eden iki gölge göründü. Mehmet eliyle işaret ederek :

— İşte gidiyorlar, dedi.

— Zavallıcıklar, sen olmasaydın o tuzaktan asla kurtulamıyacaklardı.

Mehmet gülümsedi :

— Ağaca çıkarken belimden baltamı düşürdüm, dedi. Uçurumun dibindeki kayaların arasında olacak. İnip bir bakayım.

— Ben de seninle gelirim. İki kişi olunca daha kolay buluruz.

İki dost böylece çalılıkların arasında kayboldular.

OKUL OYUNLARI

Oyuncular iki takıma ayrılır. İki tarafa da birer şapka verilir. Öğretmen düdük çalınca her takımın ilk oyuncusu şapkayı başına geçirir, bahçede daha önceden sözleşilen bir yere, meselâ bir duvara kadar koşarak geriye döner. Çabucak şapkayı başından çıkararak ikinci oyuncuya verir. Aynı şeyi o da yaparak şapkayı üçüncü oyuncuya verir. Böylece bütün oyuncular sırayla şapkayı giyip koşarlar. Bu işi daha çabuk yapan takım oyunu kazanır.

★

Oyuncular iki takıma ayrılır. Ortada boşluk bırakarak yanyana sıra olurlar. Karşılarına beşer metre uzaklıkta iki elbise veya palto konur. Öğretmen düdük çalarak başlama işareti verince iki takımın birinci oyuncuları koşarak elbiselerin yanına giderler. Elbiseleri giyerler, sonra çıkarıp aldıkları yere koyarlar ve yine koşarak eski yerlerine dönerler. O anda ikinci oyuncular yola çıkar. Böylece sırayla bütün oyuncular elbiseleri birer kere giyip çıkarır. Bu işi ilk önce hangi takım bitirirse oyunu kazanır.

Yemek yerken nelere dikkat etmeliyiz?

BİR insanın görgü kurallarını bilip bilmediği sofra başında belli olur. Büyüdükleri zaman kendilerine görgüsüz ve düzensiz bir insan denilmemesi için çocukların küçük yaşlarda yemek yeme kurallarını öğrenmeleri gerekir. Buraya yazacağımız kuralların pek çoğunu bildiğinize eminiz. Yalnız biz size bir kere daha hatırlatırsak siz de bunları küçük kardeşlerinize öğretebilirsiniz.

■ Sofraya otururken üstümüz başımız düzgün, elimiz, yüzümüz temiz olmalı.

■ Masa başında dik ve düzgün oturmalı, dirseklerimizle, ayaklarımızla yanımızdakileri rahatsız etmemeliyiz.

■ Yiyecekleri ağzımızı açmadan, şapırdatmadan çiğnemeliyiz. Ağız doluyken konuşmak, gülmek ayıptır.

■ Tabağımızda artık yemek bırakmamaya çalışmalı, her yemekten yiyeceğimiz kadar almalıyız.

■ Sofra başında iştahın açılması için neşeli konulardan bahsedilir. Bazı çocukların yaptığı gibi yanınızdakilere sakın iğrenç ve çirkin şeyleri hatırlatmaya kalkışmayınız. Meselâ, «Bugün bizim Tekir'in ağzında bir fare vardı,» diye söze başlarsanız büyüklerinizden mutlaka azar işitirsiniz.

■ Sofraya gelen yemekleri beğenmemiş görünmenin, «Sevmiyorum, yemiyeceğim,» demenin ne büyük bir nezaketsizlik olduğunu elbette bilirsiniz.

■ Kirli çatal ve kaşıklar tabağın içine sapları sağ tarafa gelecek şekilde bırakılır.

■ Çatal ve kaşığı sapına kadar ağzına sokanların karşısında oturanlar bu manzaradan pek hoşlanmazlar değil mi?

■ Ekmek diliminin ortasını iki parmağıyla oyan, lokmasını ısırarak koparan bazı görgüsüz çocuklar vardır. Sizler tabiî ekmek dilimini iki elinizle tutup bir lokma koparırsınız.

■ Sofrada ortaya konulan salata ve meyvalardan tabağınıza alırken kendi önünüzdekinden başkasına el uzatmaya hakkınız yoktur.

■ Yemeği bitirmekte en sona kalıp herkesi sofrada bekletmeyin. Başkaları yemeğini bitirmeden sofradan kalkmayın.

■ Sofradan kalktıktan sonra oturduğunuz yerde ekmek kırıntıları kalıyor mu? Sofra örtüsü lekelenmiş, peçeteniz bir tarafa atılmış, çatal ve bıçağı rasgele bir yerde bırakmışsanız

bu durumdan utanır, bir daha dikkatli olursunuz, değil mi? Aile sofralarında, misafirlikte peçete katlanarak tabağın sol tarafına bırakılır. Lokantada ve resmî ziyafetlerde katlanmadan konulur.

ŞİMDİ DE SİZE BİRKAÇ YEMEK REÇETESİ

PATLICAN EZMESİ

4 tane patlıcan
1 tane yumurta
Yarım limon
Zeytinyağı, tuz, biber, hardal.

Patlıcanlar ateşte pişirilir. Böylece üstleri kararıp, içleri yumuşar. Biraz soğutularak kabukları soyulur. Çekirdekleri varsa ayıklanır. İnce ince kıyıldıktan sonra bir havanda dövülür. Bir kâseye konulup üstüne bir yumurta sarısı, yarım limon suyu, tuz, karabiber, bir kahve kaşığı hardal, bir kahve kaşığı toz şeker ilâve edilir. Üstüne damla damla zeytinyağı akıtılarak patlıcan olduğu anlaşılmıyacak hale gelinceye kadar kaşıkla karıştırılır. Sofrada garnitür olarak servis yapılır.

KURU KÖFTE

1 Kg kıyma
1 soğan
2 yumurta
3 dilim ekmek içi
1 demet maydanoz, tuz, biber

Ekmek içi avuç arasında ufalanır. Rendeden geçirilmiş soğan, ince doğranmış maydanoz, tuz, biber kıymaya karıştırılır. İçine iki yumurta kırılır. Hepsi bir arada iyice yoğurulur. İki ceviz büyüklüğünde parçalara bölünerek avuç içinde yuvarlanır, silindir şekli verilir. Tavada yağ kızdırılarak köfteler kızartılır.

Köftenin yanına isterseniz patates de kızartabilirsiniz. Yukarda tarif ettiğimiz patlıcan ezmesiyle köfteyi aynı günde yaparsanız ikisi beraber sofranızı süsler.

★

PATATESİ NASIL KIZARTALIM,

Patatesler soyulduktan sonra yıkanır. Bir bezle silinerek iyice suyu alınır. Arzuya göre kibrit, yarım daire yahut tam daire şeklinde ince veya kalın olarak dilinir. Bunlar yeniden bir bezle kurulanır. Islak patatesleri tavaya atacak olursanız yağlar üstünüze sıçrar. Hem etrafı kirletirsiniz, hem de yanarsınız. Patatesler hazır olunca tavada yağ kızdırılır. Yağdan hafif duman çıkmaya başlarken patatesler atılır. Pembeleşinceye kadar kızartılır. Delikli kepçe ile yağı iyice süzülerek tavadan alınır. Sıcakken üzerlerine biraz tuz serpilir.

★

ŞİMDİ DE BÖREK YAPALIM

600 gr un
150 gr yağ
1 bardak süt
1 yumurta
1 çay kaşığı tuz
1 çay kaşığı beking povder
300 gr beyaz peynir, maydanoz.

Un, beking povderle beraber elenir. Ortası açılarak içine süt, yumurta, erimiş yağ, tuz konur. Bunlar yavaş yavaş unla karıştırılarak yoğurulur, hamur yapılır. Başka bir yerde peynir rendelenerek içine maydanoz doğranır. Bu iç hazır olunca hamur ceviz kadar parçalara ayrılır. Yuvarlanıp yarım santimetre kalınlığında açılır. Ortasına peynirli içten bir miktar konur. Hamurun iki yanı ortaya kapatılır. Uçları inceltilir. Börekler yağlanmış tepsiye birer parmak ara ile dizilir. Üstüne yumurta sarısı sürülür. Fırında pişirilir.

Haydi çocuklar, yemekler hazır. Sofraya buyurun.

HAYVAN DOSTLARI

Nurdan Ataç

İsmail H. Ataç

Meral Aykun

İdris Küt

Ferhal Koçbay

Ayhan Karapars

Şule Derin

Halime İnce

Neyran Uzkan

Ertan Altan

Musa Sivri

Halil Zoral

Selma Dural

Baki Örnek

Mine Attilâ

BİLMECE BULMACA...

Bu çocuk bahçede kurşun askerleriyle oynuyor. Bir de oyuncak şatosu var. Çocuğun oyuncakları aslında ilk bakışta gördüğünüzden çok fazla. Resme dikkatle bakarak ortadakilerden başka beş kurşun askerle iki top daha bulabilir misiniz?

Maymun şekerci dükkânına hangi yoldan gidecek?

İKİ BİLMECE

■ Her iki adımdan sonra bir adım geriye atmak şartıyla altı adım ilerlemek için kaç adım atılması gerekir?

Cevap : 14 adım.

■ Sıcaklığın — 10° ye düştüğü soğuk bir kış günü fırtınaya tutulmuş bir avcı epeyce bir zaman yürüdükten sonra daha önce hiç görmediği boş bir kulübeye gelir. Kulübede kibrit, mum, bir gaz lâmbası, ocakta yakmak için odun ve çalı çırpı vardır. Acaba önce bunlardan hangisini yakması gerekir?

Cevap : kibriti.

Resimde iki ip var. Acaba köpek bu iplerden hangisiyle oynuyor? Önce tahmin etmeye çalışın. Sonra ipleri takib ederek iyi tahmin edip etmediğinizi anlayın.

Kardeşlerimizin Köşesi

CUMHURİYET BAYRAMI GELİRKEN

29 Ekimde Cumhuriyetimizin 38. yıldönümünü kutluyacağız. Bana öyle geliyor ki, bu yılki bayram her zamankinden daha güzel olacak. Çünkü tam bir hürriyet ve demokrasi havası içindeyiz.

Okullarda daha şimdiden bayram hazırlıklarına başlandı. Karşımızdaki okulda geçit törenine katılacak çocuklar hazırlanıyor. İkişer ikişer sıralarla yürüyüş yapıyorlar. Önde yan yana iki çocuk, şanlı bayrağımızı ve okul flâmasını tutuyor. Onları izciler takip ediyor. En arkada ise beyaz ve lâcivert elbiselerle arkadaşları geliyorlar.

Okulun içine girdiğim zaman orada da hazırlıkların başlamış olduğunu gördüm. Sınıflar, koridorlar temizlenmiş, bayraklarla donatılmıştı. Koridorun bir köşesinde Cumhuriyetin kurucusu sevgili ATATÜRK'ün büstü bütün ihtişamı ile duruyordu. Çocuklar büstün etrafını bayraklar ve çiçeklerle süslemeye çalışıyorlardı.

Bir Atamızın büstüne bir de onu süslemeye çalışan mini mini kardeşlere baktım. Gözlerim yaşardı. Ağlıyordum. Bu sevinç gözyaşlarıydı. Cumhuriyeti kuranla yaşatacak olanları bir arada görmek beni ağlatmıştı.

Burhan ŞÜKÜR

★

İLK ADIM

Küçük Ahmede annesi bir kuzucuk almıştı. Ahmet kuzuyu çok sevdi, babası da onu seviyor, her akşam gelirken yem getiriyordu. Ahmet sabahları kuzuyu kırlara çıkarıyor, ona elinden şeker veriyordu.

Fakat bir gün kuzu hastalandı, veteriner çağırdılar. Birçok ilâç ve tedavi kâr etmedi. Kuzu kesilecekti. Ahmet ve ailesi çok ağladı. Kasap çağrıldı. Çocuk kuzunun boynuna sarıldı. Kuzu ona melûl melûl bakarak sanki «beni kurtar iyi et,» diyordu. Ama Ahmedin elinden ne gelirdi. Kuzu kesildi. Artık başka kuzu almadılar.

Bu olay Ahmedin içine işlemişti. Aradan yıllar geçtiği halde bunu unutmadı. Liseyi bitirince Veteriner Fakültesine yazıldı. Asuman EMRE

KİM BİLİYOR?

1 — Fezada görebildiğimiz yıldızların sayısı tahminen kaç tanedir?

2 — İnsan omurgasında kaç kemik vardır?

3 — Yarasa çiçeklerden bal özü emer mi?

4 — Opera ilk defa hangi memlekette meydana gelmiştir?

5 — Kayısının ana vatanı hangi memlekettir?

6 — Yurdumuzdaki muzlar yenileceği zaman sarı renkte olur. Acaba dünyanın başka yerlerinde daha değişik renkte muzlar var mıdır?

7 — Ekmek ağacı nerelerde yetişir? Niçin bu adı taşımaktadır?

8 — Soğuk memleketlerde kürkünden faydalanılan hayvanlar hangi mevsimde avlanır?

9 — Dünyanın en değerli kürkleri hangi memleketlerden çıkar?

— Cevaplar 50. sayfada —

YURDUM

Dünya üstünde bir tane
Benim canım Türkiyem
Anam, babam sende doğdu,
Sende büyüdü.

Ben de sende doğdum
Sende ölmek istiyorum.
Bütün gücümle çalışarak
Seni yükselteceğim.

Atamın izinde yürüyorum
Onun dediklerini yapıyorum.
Ben seni çok seviyorum
Canım yurdum.

Şakir KANDEMİR

«KİM BİLİYOR»un CEVAPLARI

1 — Havanın çok açık ve parlak olduğu bir gecede her iki yarımküreden çıplak gözle 6 bin kadar yıldız görünür. Ama çoğu zaman atmosferdeki sis yüzünden bunların yalnız iki bin kadarını görebiliriz. Büyük rasathanelerdeki kuvvetli teleskoplar sayesinde astronomi bilginleri artık milyonlarca yıldız görebilmektedirler.

2 — 33.

3 — Bazı sıcak memleketlerdeki yarasalar çiçeklerdeki bal özünü çok severler. Yarasaların gözleri iyi görmez. Buna karşılık koku duyumları çok gelişmiş olduğu için gece açan kokulu çiçeklere giderler. Uzun dilleriyle bal özünü emerler.

4 — 16 ncı yüzyılda zengin İtalyan şehirlerinde.

5 — İran. Oradan dünyanın birçok yerlerine dağılmıştır.

6 — Amerikada kırmızı muz da vardır, ama sarı muz çeşitleri daha yaygındır. Kırmızı muzun şekli ve lezzeti sarısınınki gibidir.

7 — Ekmek ağacının ana vatanı Malaya'dır. Yalnız tropikal memleketlerde yetişir, 10-20 cm çapında yuvarlak meyvalar verir. Bunlar pişirildiği zaman ekmeğe benzediği için ağaca bu ad takılmıştır.

8 — Soğuk memleketlerde uzun kış ayları sırasında hayvanların soğuğa dayanabilmeleri için tüyleri uzar ve sıklaşır. Bu sebepten avlar kürklerin en iyi olduğu soğuk kış aylarında yapılır.

9 — Sibirya, Kuzey Avrupanın soğuk bölgeleri, Kanada, Alaska, A. B. D. nin kuzeyi, kısaca bütün soğuk memleketlerde kürkünden faydalanılan av hayvanları yaşamaktadır. Bazı sıcak memleketlerde bulunan kürkler de değerlidir. Genel olarak Avrupa ve Sibiryanın tilkileri, Avustralyanın tavşanı, Güney Amerikanın kunduz ve şinşilla denilen kürkleri, Afrikanın leopardı bütün dünyada tanınmıştır. Yurdumuzda beğenilen tilkiler Erzurum civarındaki dağlarda ve Doğu Anadolunun daha başka bazı bölgelerinde avlanmaktadır.

Okunacak Kitaplar

Doğan Kardeş'in ciltli, renkli, resimli Güzel Kitaplar serisi

	Fiyatı
Masal Bahçesi	10 lira
Andersenden Masallar	10 »
Binbirgece Masalları	10 »
Hayvan Hikâyeleri	10 »
12 Büyük Adam	10 »
Dede Korkut Masalları	10 »
Allah Rahatlık Versin	10 »
Dünyanın Dört Bucağından Dostlar	10 »
Gökten Üç Elma Düştü	10 »
Babanız Atatürk	5 »
Küçük Prens	5 »
Kırmızı Saçlı Çocuk	5 »
Şiir Bahçesi	3 »
Ünlü Operalar	15 »
Fen ve Tabiat Ansiklopedisi	20 »

Bilgi Kitapları

Eşyaların Hikâyesi	300 Krş.
Işığın Hikâyesi	200 »
Saatin Hikâyesi	250 »

Çocuk Romanları Serisi

Yeşil Mühürlü Mektup	200 »
Pembe Evin Kedisi	200 »
Marko Polo	200 »
Kaçırılan Doktor	200 »
Jennifer Teyzenin Anahtarları	250 »

Bu kitapları İstanbuldaki Doğan Kardeş satış mağazalarında ve kitapçılarda bulabilirsiniz. Taşradaki okuyucularımız (Doğan Kardeş Yayınevi, P.K. 1146 - İstanbul) adresine kitap parasını posta havalesi olarak gönderirlerse istedikleri kitaplar derhal adreslerine yollanır.

ABONELERİNİZİ YENİLEYİNİZ

Bazı kardeşler abönelerini zamanında yenilemeyi unutuyorlar. Aybaşında dergileri gelmeyince de üzülüyorlar. Doğan Kardeşin aksamadan evlerine gelmesini istiyen kardeşler abonelerini vaktinde yenilerler. Bunun için Yapı ve Kredi Bankası şubelerinden birine 10 lira yatırmak, ya da bu parayı (Doğan Kardeş Yayınevi, P. K. 1146 - İstanbul) adresine posta havalesi olarak yollamak kâfidir.

AVCI DAYININ MACERALARI

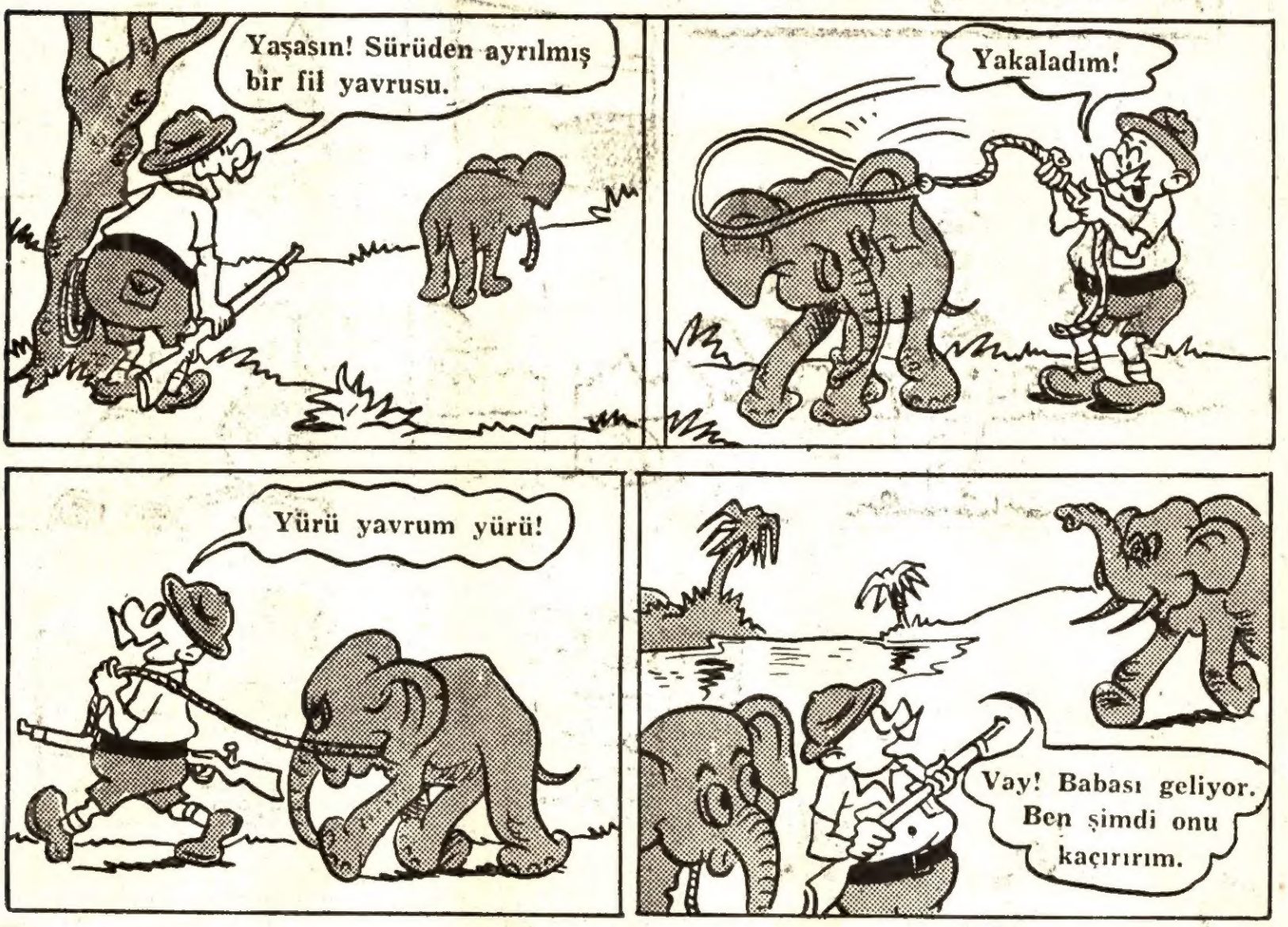

Prens Şımarık

Tacım üstüne bahse girerim: atacağım üç topun üçü de sepete girecektir. Girmezse tacımı veririm.

Bu öyle kolay bir iş değil azizim.

Uzun sözün kısası. Ben bahse giriyorum. Kabul mü?

Pekalâ. Kabul ettim !

Bak şu aksiliğe !

Anlamadım. Ne oldu bana?

E... Artık lüzum kalmadı..

Cam plâğı kaldırmalı.

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.